

Onderzoeksrapport

Onderzoek naar het rendement van bestedingen aan de participatievoorziening in gemeente Lelystad

Datum: 20 januari 2011

Versie: definitief

Opdrachtgever: Directie gemeente Lelystad
Opdrachtnemer: John Middelberg, teamleider Bedrijfsondersteuning
afdeling Werk, Inkomen en Zorg

Inhoud

1. Samenvatting en conclusies
2. Inleiding
 - 2.1. Aanleiding en probleemomschrijving
 - 2.2. Onderzoeksvraag
 - 2.3. Afbakening
 - 2.4. Onderzoeksmethode
 - 2.5. Financieel versus sociaal rendement
3. Bevindingen van de analyse op klantniveau
 - 3.1. Verloningsinstrument – Lavora B.V.
 - 3.2. Brugbanen – Lavora B.V.
 - 3.3. Loonkostensubsidie – Gemeente Lelystad
4. Bevindingen van de analyse op instrumentniveau
 - 4.1. Werkstage - Sagènn
 - 4.2. Sociale activering – Concern voor Werk
 - 4.3. Project Flevodrome – Flevodrome
 - 4.4. Project Kamers met Kansen – Vitree
 - 4.5. Project Columbus – Triade
 - 4.6. Project Broeiness – Het Idee
 - 4.7. Pilot Talentmanagers – Gemeente Lelystad
 - 4.8. Vrijwilligerswerk – Welzijn Lelystad
 - 4.9. ZZP-trajecten – ZZP Flevoland
5. Bijlagen
 - Bijlage 1: Overzicht onderzoeksresultaten analyse op klantniveau
 - Bijlage 2: Begrippen
 - Bijlage 3: Onderzoeksplan

1. Samenvatting en conclusies

Aanleiding en resultaat van het onderzoek

In 2006 werd door de afdeling Werk, Inkomen en Zorg (WIZ) in opdracht van het college en de raad het meerjarenproject *Minder is Beter* gestart. Hoofddoel was het ondersteunen en stimuleren van WWB-gerechtigden om mee te doen in de samenleving en, waar mogelijk, deel te nemen aan het arbeidsproces. Maar minstens zo belangrijk was de taakstellende opdracht het aantal WWB-cliënten zo snel mogelijk te laten dalen en zo het tekort op het budget van het WWB-inkomensdeel om te buigen naar winst. De Gemeente Lelystad moest van nadeelgemeente een voordeelgemeente worden. Uitgangspunt was om het budget van het WWB-werkdeel maximaal te benutten. De filosofie van ondernemerschap in de sociale zekerheid ligt ten grondslag aan de WWB en deze filosofie werd omarmd. Op korte termijn werd geïnvesteerd, omwille van (middel)lange termijn rendement.

In het 4^e kwartaal 2010 is gekeken naar het resultaat van deze aanpak. Wat is er gedaan? Wat heeft het de gemeente Lelystad gekost? En vooral, wat heeft het de gemeente opgeleverd?

In dit onderzoeksverslag wordt het rendement van de gepleegde investeringen uitgedrukt in het saldo van financiële kosten en baten. Het sociaal-maatschappelijk rendement (rendement in termen van bijvoorbeeld maatschappelijke activering of gezondheid) is bewust buiten beschouwing gelaten. Het vaststellen van het sociaal rendement is zeer complex en tijdrovend. Echter, gezien de hoge uitstroomcijfers kan op macroniveau niet anders geconcludeerd worden dan dat het sociaal-maatschappelijk rendement positief is. Arbeid en activering bevorderen immers zelfstandigheid en zelfstandigheid komt altijd ten goede aan de zelfwaardering en economische positie van de cliënt.

Vooruitlopend op de gedetailleerde uitwerking hierna, trekken we de volgende conclusies. Beide doelen zijn naar tevredenheid behaald. Ten eerste heeft de ondernemersaanpak tot een hoge uitstroom van WWB-cliënten geleid. Ons klantenbestand is gedaald van 2.200 naar 1.600 cliënten begin 2010. Ten tweede is Lelystad door een maximale benutting van de middelen in het WWB-werkdeel voordeelgemeente geworden. Met het positieve sociaal-maatschappelijk resultaat (veel klanten zijn weer aan het werk) is tevens een uitstekend financieel resultaat geboekt.

De onderzoeks aanpak

Bij de drie instrumenten Verloning, Loonkostensubsidie en Brugbanen – waarvan de eerste twee in cliëntaantallen de veruit meest belangrijke instrumenten zijn - heeft de analyse op cliëntniveau plaatsgevonden. Per cliënt is het (duurzaam) uitstroomresultaat, en de daarmee samenhangende besparing op het inkomensdeel, geplaatst tegenover de individuele investering.

Bij de overige negen re-integratie-instrumenten heeft de analyse op instrumentniveau plaatsgevonden. Bij deze instrumenten gaat het overigens om veel bescheidener cliëntaantallen. De hoofddoelstelling van de instrumenten is het activeren en maatschappelijk participeren van de cliënt. Bij een aantal instrumenten blijkt door intensieve begeleiding een cliënt soms toch in staat om uit te stromen naar werk. Dit wordt uiteraard gezien als een bonus; het maakt geen deel uit van de basisdoelstelling van het instrument. Wegens de beperkte onderzoekstijd is de besparing op het WWB-inkomensdeel als gevolg van deze incidentele uitstroom bij de negen instrumenten niet gekwantificeerd.

De belangrijkste onderzoeksresultaten op klantniveau

De gerealiseerde duurzame uitstroom naar regulier werk is het hoogst na inzet van het instrument Loonkostensubsidie, namelijk 40%. De inzet van het Verloningsinstrument heeft geresulteerd in een duurzame uitstroom naar regulier werk van ruim 25%. Deze

uitstroomcijfers zijn – ook in landelijk perspectief – hoog. De Brugbanen zijn niet bedoeld voor uitstroom naar regulier werk. Dit tijdelijke instrument is ingezet voor een beperkt aantal WSW-geïndiceerde cliënten. De Brugbanen worden ingezet om de wachtlijstperiode voorafgaande aan de instroom in de WSW, met behoud van arbeidsritme, te overbruggen.

Het financieel rendement

Het financiële rendement van de loonkostensubsidies ligt het hoogst. Zo hoog zelfs dat het instrument in 3 jaar en 9 maanden €7,45 miljoen aan besparingen op het WWB-inkomensdeel heeft opgeleverd. Daar staat €3,85 miljoen aan kosten tegenover. De kosten zijn gefinancierd uit het WWB-werkdeel. Hiermee bedraagt het financiële rendement van de Loonkostensubsidie €3,6 miljoen.

Het Verloningsinstrument en de Brugbanen hebben daarnaast een besparing op het WWB-inkomensdeel opgeleverd van respectievelijk €18,51 miljoen in ruim vier jaar en €0,37 miljoen in anderhalf jaar. Bij deze instrumenten waren de kosten die ten laste zijn gebracht van het WWB-werkdeel hoger dan de baten. Het financiële rendement komt uit op €-1,78 miljoen over ruim vier jaar bij het Verloningsinstrument en €-0,34 miljoen over anderhalf jaar bij de Brugbanen. Echter, de kosten werden volledig gedragen door het Rijk, terwijl de baten volledig ten goede zijn gekomen aan de gemeente. Overigens lopen de baten nog verder op naarmate de cliënten langer uit de uitkering blijven.

De Loonkostensubsidie en het Verloningsinstrument zijn zeer aantrekkelijke re-integratie-instrumenten gebleken. De Brugbanen blijken in financieel opzicht een relatief dure oplossing. Maar, zoals eerder aangegeven zijn de Brugbanen letterlijk bedoeld ter overbrugging naar een definitieve uitstroom naar de WSW, in een periode dat er voldoende middelen voorhanden waren.

De belangrijkste onderzoeksresultaten op instrumentniveau

De re-integratie-instrumenten die zijn meegenomen in de analyse op instrumentniveau bestaan veelal uit participatie- en zorgtrajecten. Uitstroom naar een reguliere baan is voor de doelgroep van deze instrumenten vaak (nog) niet realistisch; de cliënten hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Daarom is er voor gekozen om bij deze instrumenten de gerealiseerde uitstroom te vergelijken met de doelstelling van het re-integratie-instrument. Omdat de doelstelling per instrument verschilt, is het lastig de onderzoeksresultaten van de diverse instrumenten onderling te vergelijken.

De onderzoeksresultaten van de analyse op instrumentniveau (zie bijlage 1) laten een wisselend beeld zien per instrument en tussen de instrumenten onderling. Bij de meeste instrumenten is het zo dat in het opstartjaar de resultaten nog wat achterblijven, maar dat corrigeert zich in het daaropvolgende jaar.

Zoals gezegd zijn deze instrumenten bedoeld voor participatie- en zorgtrajecten. Uitstroom naar regulier werk is geen basisdoel maar wordt gezien als een extra. Bij sommige instrumenten blijkt evenwel de intensieve persoonlijke begeleiding vaak net dat extra zetje te geven. Dat zien we bijvoorbeeld aan de resultaten van de Flevodrome-trajecten, met succesvolle uitstroompercentages van ruim 50%.

Hoe nu verder?

De gemeente Lelystad heeft het door de rijksoverheid beschikbaar gestelde budget van het WWB-werkdeel maximaal ingezet en met een goed resultaat, zeker ook gezien in het licht van de landelijke uitstroompercentages (landelijk gemiddeld 15%). En hoewel de resultaten variëren per instrument, heeft de grote uitstroom van WWB-clieënten geresulteerd in een aanzienlijke besparing op het WWB-inkomensdeel. Een besparing die in de komende jaren nog zal doorwerken.

Het uiteenlopend uitstroomresultaat en financieel rendement van de re-integratie-instrumenten, geeft stof tot nadenken. Bovendien worden we geconfronteerd met late

recessie-effecten op de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld in de bouwsector) en de versnelde stelselherziening in de sociale zekerheid. Met de stijgende klantaantallen in het verschiet en een sterke daling van de beschikbare middelen worden keuzes onvermijdelijk. Enerzijds in de zin van welke instrumenten gehandhaafd blijven en in de zin dat gekozen moet worden voor nieuwe instrumenten ter vervanging van het relatief dure Verloningsinstrument. Anderzijds in de zin van de bereidheid tot investeren bij de gemeente zelf.

2011 is de stepping stone naar een nieuwe sociale zekerheid in ons land. De WWB is een wet die de durf om proactief te investeren en te ondernemen ruim heeft beloond. Dat zal in de nieuwe regeling, gezien het succes van de WWB, zeker weer het geval zijn. Dat vraagt opnieuw om gedurfd beleid, een proactief investeringsplan voor de komende 5 jaar en om schouders die bereid zijn dat te dragen.

2. Inleiding

Dit inleidende hoofdstuk bespreekt de aanleiding voor het onderzoek, de centrale onderzoeksvraag en de gehanteerde onderzoeksmethode.

1.1 Aanleiding en probleemomschrijving

De aangekondigde rijksbezuinigingen zullen de komende jaren via het gemeentefonds hun effect hebben op de gemeentelijke begroting. Om hier tijdig op in te spelen, heeft ook gemeente Lelystad bezuinigingsmogelijkheden geïnventariseerd. Het College van B&W, de directie en de afdeling Werk, Inkomen en Zorg (WIZ) willen beter inzicht krijgen in de effectiviteit van de re-integratievoorziening van gemeente Lelystad. De afdeling WIZ heeft daarom de opdracht gekregen om het rendement van de re-integratievoorziening te onderzoeken.

Jaarlijks ontvangt gemeente Lelystad van de rijksoverheid financiële middelen om mensen in een (bijstands)uitkering weer aan het werk te krijgen. Uit dit WWB-werkdeelbudget worden diverse re-integratieactiviteiten gefinancierd. De inzet van verschillende re-integratie-instrumenten is gericht op het stimuleren en ondersteunen van een zo groot mogelijke mate van participatie van WWB-gerechtigden. In de titels van de participatienota's uit 2009 (*Op weg naar werk*) en 2010 (*Meedoen werkt beter*) klinkt deze doelstelling door. De uitstroom van WWB-cliënten naar regulier werk staat in Lelystad boven aan de participatieladder.

Bij de start van dit onderzoek had gemeente Lelystad beperkt inzicht in de resultaten die met de inzet van financiële middelen uit het WWB-werkdeel werden geboekt. Inzicht in de gerealiseerde duurzame uitstroom naar werk is noodzakelijk om het rendement van de re-integratievoorziening van gemeente Lelystad te kunnen bepalen. Dit onderzoek brengt de verhouding tussen de inzet van financiële middelen en de gerealiseerde duurzame uitstroom naar werk in beeld.

1.2 Onderzoeksvraag

Deze rapportage geeft antwoord op de volgende centrale onderzoeksvraag:

Wat is het financiële rendement van de bestedingen aan een selectie van re-integratie-instrumenten die in de periode 2007 tot en met 2009 zijn ingezet door afdeling Werk, Inkomen en Zorg?

1.3 Afbakening

Het rendement van de re-integratievoorziening wordt bepaald door de financiële kosten naast de financiële opbrengsten te zetten. De kosten bestaan uit de bestedingen uit het WWB-werkdeel aan het re-integratie-instrument. De uitvoeringskosten die niet ten laste van het WWB-werkdeel worden gebracht, worden niet in het onderzoek meegenomen. Deze kosten zijn op dit moment namelijk niet toe te wijzen aan de afzonderlijke re-integratie-instrumenten. De opbrengsten zijn uit te drukken in gerealiseerde duurzame uitstroom naar regulier werk, alsmede de daarmee gerealiseerde besparing op de uitkering uit het WWB-inkomensdeel. Onder duurzame uitstroom naar werk wordt verstaan; de uitstroom van WWB-klanten naar een reguliere arbeidsplaats (zonder loonkostensubsidie) met een minimale duur van 6 maanden.

Het onderzoek richt zich op het rendement van een selectie van re-integratieinstrumenten voor WWB-klanten, ingezet door de afdeling Werk, Inkomen en Zorg van gemeente Lelystad. Er is een selectie gemaakt van re-integratieinstrumenten die worden meegenomen in het onderzoek (zie tabel 2.1). Enkel het actuele instrumentarium van de re-integratievoorziening is in het onderzoek meegenomen. De instrumenten zijn geselecteerd op basis van de omvang van de geldstromen die ermee zijn gemoeid. De geselecteerde instrumenten richten zich enerzijds op het realiseren van uitstroom van WWB-cliënten naar reguliere arbeid en anderzijds op het bevorderen van maatschappelijke participatie.

Tabel 2.1: Geselecteerde re-integratie-instrumenten

Geselecteerde re-integratie-instrumenten	Uitvoerder
<i>Analyse op klantniveau</i>	
Verloning	Lavora B.V.
Brugbanen	Lavora B.V.
Loonkostensubsidie	Gemeente Lelystad
<i>Analyse op instrumentniveau</i>	
Werkstage	Sagènn
Sociale activering	Concern voor Werk
Project Flevodrome	Flevodrome
Project Kamers met kansen	Vitree
Project Columbus	Triade
Project Ambachtshuis	Het Idee
Project Broeinest	Het Idee
Pilot Talentmanagers	Gemeente Lelystad
Vrijwilligerswerk	Pluspunt
ZZP-trajecten	ZZP Flevoland
Zelfstandigenloket voor WWB-cliënten	Zelfstandigenloket Flevoland

Tijdens het onderzoek bleek dat de re-integratie-instrumenten *Project Ambachtshuis* en *Zelfstandigenloket voor WWB-cliënten* een te korte looptijd kennen om het rendement goed te kunnen beoordelen. In het verdere onderzoek zijn deze twee re-integratie-instrumenten daarom buiten beschouwing gelaten.

1.4 Onderzoeksmethode

De beschikbare tijd voor het onderzoek liet het niet toe om bij ieder re-integratie-instrument een analyse op klantniveau uit te voeren. Daarom is gekozen voor twee verschillende onderzoeksmethoden.

Voor de instrumenten Verloning, Brugbanen en Loonkostensubsidie zijn de kosten en opbrengsten van de inzet van het instrument per individuele klant bepaald. Het onderzoeksresultaat is een financiële rendementsbepaling (kosten- en batenafweging) per instrument.

De overige re-integratie-instrumenten zijn geanalyseerd op instrumentniveau. De uitvoerende partners (extern en intern) hebben een vragenlijst ingevuld, waarin hen is gevraagd een indicatie te geven van de resultaten die zijn geboekt en de middelen die gemeente Lelystad daarvoor heeft ingezet. Op basis van de aangeleverde informatie zijn de kosten voor gemeente Lelystad naast de gerealiseerde duurzame uitstroom naar regulier werk gezet.

Meer informatie over de opzet van het onderzoek is te vinden in het onderzoeksplan in bijlage 3.

1.5 Financieel versus sociaal rendement

In dit onderzoek is ervoor gekozen het rendement van de re-integratievoorziening uit te drukken in het saldo van directe¹, financiële kosten en baten. Het maatschappelijke of *sociaal rendement* van de bestedingen aan de re-integratievoorziening is in dit onderzoek grotendeels buiten beschouwing gelaten. Toch is het belang van het sociaal rendement mogelijk groot, met name bij re-integratie-instrumenten die zich richten op maatschappelijke participatie en zorg.

Financieel versus sociaal rendement

Het financiële rendement van een commercieel bedrijf is goed te bepalen door de (verwachte of gerealiseerde) inkomsten en uitgaven naast elkaar te zetten. Het voornaamste doel van een commerciële onderneming is namelijk financieel van aard; de ondernemer streeft naar een zo groot mogelijke winst.

Voor non-profit organisaties en andere maatschappelijke initiatieven speelt het financiële rendement een beduidend kleinere rol. Het succes van deze organisaties en projecten hangt niet (alleen) af van het financiële resultaat; het "maatschappelijke" resultaat staat doorgaans voorop. Dit maatschappelijke resultaat wordt ook wel het *sociaal rendement* genoemd. Het sociaal rendement bestaat bijvoorbeeld uit een vermindering van criminaliteit, een grotere sociale cohesie of een verbetering van de gezondheid.²

Ook voor de re-integratievoorziening kan, naast het financiële rendement, het sociaal rendement worden bepaald. Zo kan de inzet van een re-integratie-instrument resulteren in een gezondere leefstijl van de cliënt, met als gevolg een lager zorggebruik. Of de cliënt komt uit een sociaal isolement dankzij deelname aan georganiseerde dagactiviteiten. Het belang van het sociaal rendement van de re-integratievoorziening is mogelijk groot. Dit geldt met name voor re-integratie-instrumenten die gericht zijn op sociale activering en zorg. Het doel van deze instrumenten is minder eenvoudig terug te leiden naar de gemeentelijke financiën. Een participatietraject is bijvoorbeeld niet zozeer gericht op het laten uitstromen van WWB-cliënten naar regulier werk en het daarmee realiseren van een besparing op het WWB-inkomensdeel. Voorop staat het doel om iemand te laten deelnemen aan het maatschappelijk leven door onder andere verslavingszorg, vrijwilligerswerk of scholing.

Bovenstaande redenering gaat niet alleen op voor participatie- of zorgtrajecten, maar ook voor re-integratie-instrumenten die als voornaamste doel het realiseren van uitstroom naar regulier werk hebben (zoals een verloningsinstrument of een loonkostensubsidie). Het directe, financiële rendement is duidelijk zichtbaar in de gerealiseerde uitstroom naar regulier werk. Daarnaast kunnen de WWB-cliënten die uitstromen naar regulier werk ook op andere gebieden hun leven beter op de rit hebben na het volgen van het re-integratietraject. Ook voor deze re-integratie-instrumenten geldt dat naast het financiële resultaat, het sociaal rendement een rol speelt.

Sociaal rendement in dit onderzoek

Wanneer de maatschappelijke kosten en opbrengsten worden meegenomen in een rendementsbepaling van de re-integratievoorziening kan het totale rendement aanzienlijk positiever uitvallen dan wanneer alleen het financiële rendement wordt bepaald (zoals in

¹ De directe inkomsten en uitgaven zijn terug te leiden naar de begroting van gemeente Lelystad. Daarnaast zijn er indirecte inkomsten en uitgaven te onderscheiden. Voorbeelden hiervan zijn de kosten die het UWV maakt wanneer een WWB-cliënt doorstroomt naar een Wajong-uitkering of de belastinginkomsten die de rijksoverheid ontvangt over het verdiende loon wanneer een WWB-cliënt uitstroomt naar regulier werk. Deze indirecte inkomsten en uitgaven zijn niet meegenomen in het onderzoek.

² Bron: Scholten, P. (2004). *Social return on investment*. FIN nieuwsbrief, maart 2004.

dit onderzoek). Het vaststellen van het sociaal rendement is echter complex. De beschikbare tijd voor het onderzoek was te beperkt om het sociaal rendement van de diverse re-integratie-instrumenten te bepalen.

Diverse maatschappelijke organisaties en adviesbureaus experimenteren momenteel met alternatieve methoden om het sociaal rendement beter zichtbaar, meetbaar en vergelijkbaar te maken. Een eventueel vervolgonderzoek zou meer inzicht kunnen geven in het sociaal rendement van de re-integratievoorziening in gemeente Lelystad.

Bij de beoordeling van de onderzoeksresultaten moet de relevantie van het sociaal rendement van de re-integratievoorziening voortdurend in het achterhoofd worden gehouden.

In dit hoofdstuk is de aanleiding voor het onderzoek, de onderzoeksvraag en de onderzoeksmethode toegelicht. Het onderscheid tussen financieel en sociaal rendement is beschreven. Bovendien zijn de gevolgen van het niet meenemen van het sociaal rendement in het onderzoek toegelicht. In het volgende hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten van de analyses op klantniveau gepresenteerd. De onderzoeksresultaten hebben betrekking op de drie re-integratie-instrumenten Verloning, Brugbanen en Loonkostensubsidie.

3. Bevindingen van de analyse op klantniveau

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen van het onderzoek dat is uitgevoerd naar het rendement van diverse instrumenten die door gemeente Lelystad tussen 2007 en 2009 zijn ingezet om de re-integratie van WWB-cliënten te bevorderen. We staan stil bij de onderzoeksresultaten van de analyse van een drietal re-integratie-instrumenten; Verloning³, Brugbanen en Loonkostensubsidie. Het onderzoek naar deze instrumenten heeft op individueel klantniveau plaatsgevonden. Per re-integratie-instrument is uit de populatie WWB-cliënten een steekproef getrokken. Vervolgens is per cliënt bepaald van welke voorzieningen gebruik is gemaakt vanaf de startdatum van het traject tot het einde van de onderzoeksperiode. Een van de vragen daarbij is hoeveel klanten duurzaam zijn uitgestroomd naar een reguliere baan. De afweging van kosten en baten resulteert in de financiële rendementsbepaling per instrument. Het sociaal rendement is in de analyse niet meegenomen.

3.1 Verloning – Lavora B.V.

Re-integratie-instrument Verloning

Sinds 2006 geeft Lavora B.V. (dochteronderneming van Concern voor Werk⁴, hierna Lavora) in opdracht van gemeente Lelystad uitvoering aan het re-integratie-instrument Verloning. Wanneer het verloningsinstrument wordt ingezet, biedt Lavora de WWB-cliënt een arbeidscontract aan met een looptijd van 1 jaar. De cliënt ontvangt het wettelijk minimumloon voor het aantal uren dat nodig is om niet langer uitkeringsafhankelijk te zijn. Het loon vervangt de uitkering; de cliënt werkt voor zijn/haar inkomen.

Doel Doel van het verloningsinstrument is om WWB-cliënten te leren werken, te laten wennen aan een werkritme en te doen uitstromen naar een reguliere baan.⁵ Gestreefd wordt naar 30% duurzame uitstroom naar regulier werk (prestatieafspraken gericht op *output*).

Doelgroep Het instrument Verloning is gericht op WWB-uitkeringsgerechtigden die nog niet toe zijn aan regulier werk, maar wel kunnen werken. Van de cliënt wordt verwacht dat hij/zij na 1 jaar kan uitstromen naar regulier werk. Verlenging van het verloningstraject is mogelijk voor maximaal 1 jaar, mits er binnen deze periode zicht is op uitstroom.

Kosten Per cliënt die gebruik maakt van het verloningsinstrument ontvangt Lavora van gemeente Lelystad een vast bedrag voor begeleidingskosten plus 50% van de daadwerkelijke loonkosten. In de periode van 1 juli 2006 tot 30 september 2010 wordt uitgegaan van gemiddelde begeleidingskosten van €1.426,81 inclusief BTW per cliënt per maand en gemiddelde loonkosten van €786,25 per cliënt per maand (uitgaand van een dienstverband van gemiddeld 30 arbeidsuren per week). In totaal komt dit neer op een bedrag van €2.213,06 per cliënt per maand.

Daarnaast ontvangt Lavora van gemeente Lelystad voor iedere cliënt die voor een minimale duur van 6 maanden uitstroomt naar een reguliere baan een eenmalige bonus.⁵ In de periode van 1 juli 2006 tot 30 juni 2010 wordt uitgegaan van een bonus van €2.500.⁶

³ Om een completer beeld te krijgen van het rendement is bij het re-integratie-instrument Verloning gekozen voor een uitgebreide onderzoeksperiode, namelijk van 1 juli 2006 tot 30 juni 2010.

⁴ Concern voor Werk is de uitvoeringsorganisatie van de Gemeenschappelijke Regeling IJsselmeergroep.

⁵ Hierbij gaat het om uitstroom naar regulier werk al dan niet met de inzet van loonkostensubsidie.

⁶ De bonusuitkering van €2.500 is pas sinds november 2008 ingevoerd. Daarvoor werd de bonus bepaald met een ingewikkelde staffel. Uit pragmatische overwegingen wordt de bonusuitkering van €2.500 in dit onderzoek ook in de jaren 2006 en 2007 toegepast.

De genoemde bedragen zijn volgens het prijspeil in 2010.

Om hoeveel klanten gaat het?

Tabel 3.1 geeft aan dat 1.053 klanten door gemeente Lelystad in de periode van 1 juli 2006 tot 30 juni 2010 zijn aangemeld bij Lavora voor het verloningsinstrument. In totaal zijn er 784 dienstverbanden aangegaan, waarvan er inmiddels 556 zijn beëindigd. Op 30 juni 2010 kende Lavora 228 lopende dienstverbanden, welke in de analyse buiten beschouwing worden gelaten. De beëindigde dienstverbanden beschouwen we als uitstroom uit het verloningsinstrument.

Tabel 3.1: Overzicht klanten Lavora B.V. 01-07-2006 tot 30-06-2010

	Aantal cliënten
Aanmeldingen	1.053
Terugmeldingen	241
Dienstverbanden	784
<i>waarvan lopend op 30-06-2010</i>	<i>228</i>
Beëindigde dienstverbanden	556

Er zijn diverse redenen waarom het dienstverband bij Lavora B.V. is beëindigd. Op basis van de cliëntadministratie van Concern voor Werk onderscheiden we acht verschillende redenen van uitstroom (zie tabel 3.2).

Tabel 3.2: Redenen van uitstroom Lavora B.V.

	Aantal cliënten	% van totaal
Regulier werk	245	44 %
<i>Waarvan WSW dienstverband bij Concern voor Werk</i>	<i>12</i>	<i>2 %</i>
Brugbaan bij Lavora B.V.	35	6 %
Plusbaan	2	< 1 %
Proeftijd	6	1 %
Beëindiging dienstverband van rechtswege	234	42 %
Verhuizing, overlijden, detentie of eigen verzoek	26	5 %
Dringende reden / overig	8	1 %
Totale uitstroom	556	100 %

Volgens de cliëntadministratie van Concern voor Werk is 44% van de uitgestroomde klanten uitgestroomd naar regulier werk (inclusief uitstroom naar Sociale Werkvoorziening). Voor een vrijwel gelijk percentage geldt dat het dienstverband van rechtswege is beëindigd (dit houdt in dat de periode waarvoor het dienstverband is aangegaan, is verstreken).

De steekproef

Om een beeld te krijgen van het financiële rendement van het re-integratie-instrument Verloning is ingezoomd op de groep WWB-clieñten van gemeente Lelystad die tussen 1 juli 2006 en 30 juni 2010 is gestart met het verloningsinstrument bij Lavora en waarvan het dienstverband op of voor 30 juni 2010 is beëindigd. Uit de populatie van 556 cliënten

is een aselechte steekproef getrokken van 111 cliënten (20%). Voor iedere cliënt in de steekproef is nagegaan van welke voorzieningen en dienstverbanden de klant gebruik heeft gemaakt in de periode tussen de begindatum van zijn/haar dienstverband bij Lavora en 30 september 2010.⁷

Om het rendement van het verloningsinstrument te bepalen, moeten de kosten en opbrengsten van de gebruikte voorzieningen en dienstverbanden per cliënt tegen elkaar af worden gewogen. Het rendement wordt bepaald over de periode van de startdatum van het dienstverband bij Lavora tot de datum waarop een cliënt is teruggekeerd in de WWB-uitkering. Wanneer een cliënt binnen de onderzoeksperiode niet terugkeert in de WWB-uitkering wordt als einddatum van de rendementsbepaling 30 september 2010 gehanteerd. Indien een cliënt vóór de startdatum van het dienstverband bij Lavora gebruik heeft gemaakt van een andere voorziening (zoals bijvoorbeeld een ander re-integratie-instrument) dan is dit niet meegenomen in de rendementsbepaling van het verloningsinstrument.

Tabel 3.3 op pagina 13 geeft een overzicht van de voorzieningen die zijn meegenomen in het onderzoek. Tevens geeft de tabel aan tegen welk bedrag (kosten en/of baten) de voorziening wordt gewaardeerd in de financiële rendementsbepaling.

De analyse van de steekproef is gebaseerd op door Concern voor Werk aangeleverde databestanden, informatie in GWS4all en gegevens uit Suwinet.

⁷ Deze laatste datum komt overeen met de einddatum van het derde kwartaal van 2010. Voor deze datum is gekozen met het oog op de vergelijkbaarheid van de onderzoeksresultaten met kwartaalcijfers uit andere publicaties.

Tabel 3.3: Voorzieningen met financiële waardering in rendementsbepaling

Voorziening	Kosten en/of baten in rendementsbepaling	
Verloningsinstrument	Loonkosten en begeleidingskosten	- € 2.213,06 ⁸ per cliënt per maand
	Kosten van bonus bij uitstroom naar regulier werk (met of zonder loonkostensubsidie) voor tenminste 6 maanden	- € 2.500 eenmalig
	Besparing op WWB-inkomensdeel	€ 1.125 ⁹ per cliënt per maand
	Opbrengst ESF-subsidie	varieert per cliënt ¹⁰
Regulier werk met loonkostensubsidie	Kosten loonkostensubsidie	- € 1.100 per cliënt per maand
	Besparing op WWB-inkomensdeel	€ 1.125 per cliënt per maand
Regulier werk zonder loonkostensubsidie	Besparing op WWB-inkomensdeel	€ 1.125 per cliënt per maand
SW-dienstverband	Besparing op WWB-inkomensdeel	€ 1.125 per cliënt per maand
Uitkering via het UWV (WW of Ziektewet)	Besparing op WWB-inkomensdeel	€ 1.125 per cliënt per maand
Terugkeer in WWB-uitkering gemeente Lelystad	-	-

⁸ Hierbij wordt uitgegaan van het prijspeil in 2010. Begeleidingskosten bedragen €1.426,81 per cliënt per maand, inclusief 19% BTW. De BTW kan niet worden teruggevorderd via het BTW-compensatiefonds, maar mag door gemeente Lelystad wel ten laste van het WWB-werkdeel worden gebracht. De loonkosten bedragen gemiddeld €786,25 per cliënt per maand. Dit bedrag gaat uit van een arbeidscontract van gemiddeld 30 uur per week.

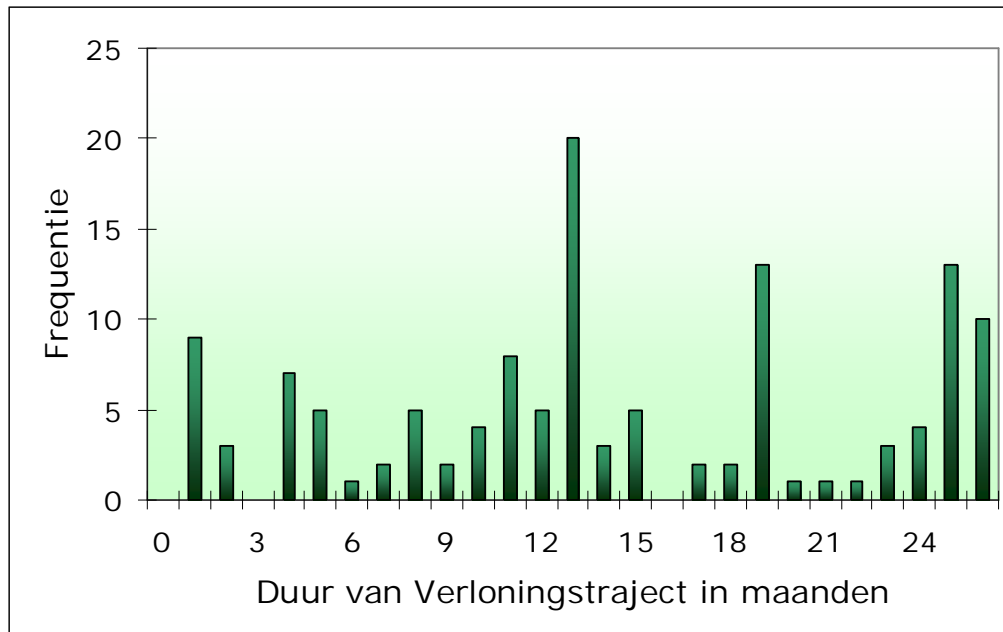
⁹ Oftewel € 13.500 per jaar. Dit bedrag komt overeen met de gemiddelde, bruto normprijs voor een WWB-uitkering die het ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid in 2009 hanteerde.

¹⁰ Gemeente Lelystad heeft in de periode juli 2006 tot en met juni 2010 voor een aantal cliënten die gebruik maakten van het Verloningsinstrument een subsidie via het Europees Sociaal Fonds ontvangen. De ESF-subsidie wordt als opbrengst meegenomen in de rendementsbepaling van het re-integratie-instrument Verloning.

Steekproefresultaten

Uit de analyse blijkt dat de 111 cliënten uit de steekproef gemiddeld 16¼ maanden gebruik hebben gemaakt van het re-integratie-instrument Verloning. Het histogram in figuur 3.1 laat zien dat een trajectduur van 13 maanden het vaakst voorkomt. Dit is in lijn met de reguliere looptijd van het arbeidscontract bij Lavora van 1 jaar.

Figuur 3.1: Histogram duur verloningstraject in maanden

In de periode van 1 juli 2006 tot 30 juni 2010 is voor 44 van de 111 cliënten een eenmalige bonus toegekend voor het realiseren van uitstroom naar regulier werk voor de minimale duur van 6 maanden.

Van de 111 cliënten in de steekproef vonden er 32 na afloop van hun dienstverband bij Lavora een baan met loonkostensubsidie. Voor 7 van de 32 cliënten liep aan het einde van de onderzoeksperiode de loonkostensubsidie nog.

Uit de steekproef blijkt dat in totaal 43 cliënten na het verloningstraject regulier werk (zonder loonkostensubsidie) hebben gevonden. Van deze 43 cliënten hadden er 26 aan het einde van de onderzoeksperiode nog steeds een reguliere baan.

Voor 4 van de 111 cliënten mondde het verloningstraject uit in een dienstverband in de sociale werkvoorziening. Logischerwijs liepen al deze SW-dienstverbanden nog op 30 september 2010.

Ongeveer 44% van de cliënten in de steekproef keerde na afloop van het dienstverband bij Lavora op enig moment weer terug in de WWB-uitkering van gemeente Lelystad. Ruim driekwart van deze cliënten ontving aan het einde van de onderzoeksperiode (op 30 september 2010) nog steeds een WWB-uitkering.

Een samenvatting van bovengenoemde steekproefresultaten is te vinden in tabel 3.4.

Tabel 3.4: Steekproefresultaten gebruik van voorzieningen in periode 1 juli 2006 tot 30 september 2010¹¹

	Gebruik voorziening	%
Na inzet van het verloningsinstrument:		
Loonkostensubsidie	32 cliënten	28,8 %
Regulier werk (1 maand of langer)	43 cliënten	38,7 %
Werk in Sociale Werkvoorziening	4 cliënten	3,6 %
Terugkeer in WWB-uitkering	49 cliënten	44,1 %
Duurzame uitstroom naar regulier werk (6 maanden of langer)	28 cliënten	25,2 %
Steekproef totaal	111 cliënten	

Duurzame uitstroom naar regulier werk

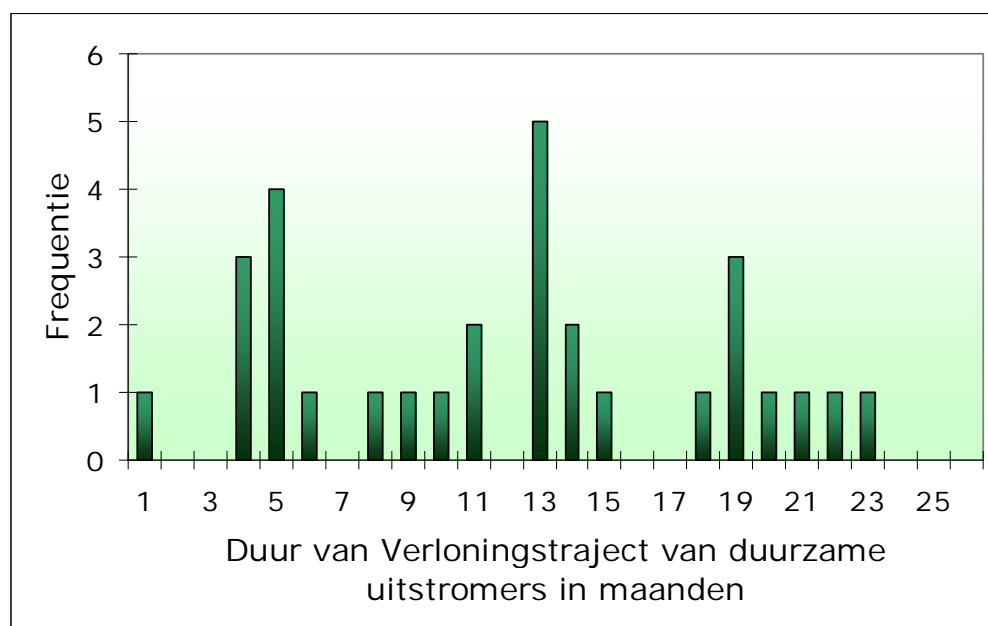
In dit onderzoek wordt het rendement van het verloningsinstrument bepaald op basis van de gerealiseerde duurzame uitstroom naar regulier werk (zonder loonkostensubsidie). We hebben inmiddels gezien dat 43 cliënten na beëindiging van het dienstverband bij Lavora regulier werk hebben gevonden. Voor 28 van hen geldt dat hun reguliere baan zonder loonkostensubsidie tenminste 6 maanden heeft geduurd. Oftewel, de duurzame uitstroom naar regulier werk, na inzet van het verloningsinstrument, bedraagt 25,2%.

Naast de gerealiseerde duurzame uitstroom naar werk is een aantal andere opvallende zaken uit de steekproefanalyse af te leiden:

- I. Wanneer de duurzame uitstroom wordt vergeleken met de contractafspraken die met Lavora zijn gemaakt, blijkt dat Lavora ruimschoots voldoet aan de doelstelling van 30% duurzame uitstroom. Wanneer uitstroom naar regulier werk mét loonkostensubsidie wordt meegeteld, blijkt namelijk dat 38,7% van de cliënten tenminste 6 maanden regulier werk heeft gevonden.
- II. Bij 32 van de 111 cliënten werd na het verloningstraject gebruik gemaakt van een loonkostensubsidie. Van de 32 cliënten die na het verloningstraject ook nog een beroep deden op de loonkostensubsidie, stroomde 34,4% duurzaam (tenminste 6 maanden na afloop van de loonkostensubsidie) uit naar regulier werk. De 79 overige cliënten maakten enkel gebruik van het instrument Verloning. Van hen stroomde 21,5% duurzaam uit. Deze steekproefresultaten lijken te impliceren dat de combinatie van het verloningsinstrument en daaropvolgend een loonkostensubsidie gepaard gaat met een hogere duurzame uitstroom naar regulier werk.
- III. Figuur 3.2 toont een histogram van de duur van het verloningstraject van cliënten die duurzaam zijn uitgestroomd naar regulier werk. Uit het histogram blijkt dat de cliënten die duurzaam zijn uitgestroomd naar regulier werk het vaakst een verloningstraject van 13 maanden hebben gevolgd. Echter, de resultaten laten tevens een brede spreiding van de duur van het verloningstraject zien; de looptijd varieert van 1 tot 23 maanden. De onderzoeksresultaten geven dan ook geen blijk van een verband tussen de duur van het verloningstraject en het realiseren van duurzame uitstroom naar regulier werk.

¹¹ Omdat cliënten in de periode tussen het einde van hun verloningstraject en de einddatum van de onderzoeksperiode van meerdere voorzieningen gebruik hebben kunnen maken, tellen de tweede en derde kolom van deze tabel niet op tot respectievelijk 111 cliënten en 100%.

Figuur 3.2: Histogram duur verloningstraject duurzame uitstromers in maanden

Rendementsbepaling steekproef

Bij het bepalen van het rendement van het verloningsinstrument zijn de kosten en baten van gebruikte voorzieningen en dienstverbanden per cliënt tegen elkaar afgewogen.¹²

Tabel 3.6 geeft het overzicht van de uitkomsten van de rendementsbepaling voor het Verloningsinstrument van Lavora.

Tabel 3.6: Rendementsbepaling instrument Verloning, steekproef en populatie

Rendementsbepaling Verloning	Steekproef	Populatie
Kosten		
Kosten verloningsinstrument	€ - 4,08 mln	€ - 20,40 mln
Waarvan begeleidings- en salariskosten	€ - 3,97 mln	€ - 19,85 mln
En bonuskosten	€ - 0,11 mln	€ - 0,55 mln
Kosten loonkostensubsidies na verloning	€ - 0,39 mln	€ - 1,97 mln
Totaal kosten	€ - 4,47 mln	€ - 22,37 mln
Opbrengsten		
Besparing op WWB-uitkeringen	€ 3,70 mln	€ 18,51 mln
Opbrengst ESF-subsidies	€ 0,42 mln	€ 2,08 mln
Totaal opbrengsten	€ 4,12 mln	€ 20,59 mln
Rendement		
Totaal kosten	€ - 4,47 mln	€ - 22,37 mln
Totaal opbrengsten	€ 4,12 mln	€ 20,59 mln
Totaal rendement	€ - 0,35 mln	€ - 1,78 mln

¹² Gemeten vanaf de startdatum van het verloningstraject tot het moment van terugkeer in de WWB-uitkering van gemeente Lelystad. Indien een cliënt niet is teruggekeerd in de WWB-uitkering, is als einddatum 30 september 2010 gehanteerd.

Tabel 3.6 laat zien dat de 111 cliënten in de steekproef die gebruik hebben gemaakt van het verloningsinstrument van Lavora in totaal €4,47 miljoen aan kosten met zich mee hebben gebracht. Deze kosten bestaan uit kosten die direct zijn toe te wijzen aan de inzet van het Verloningsinstrument (totaal €4,08 miljoen) en de kosten van de loonkostensubsidies die voor een aantal cliënten ná het verloningstraject zijn betaald. Met de inzet van het Verloningsinstrument voor de cliënten in de steekproef is in totaal €4,12 miljoen aan opbrengsten gerealiseerd. De opbrengsten bestaan uit de besparingen op het WWB-inkomensdeel op het moment dat de cliënt geen gebruik maakt van een WWB-uitkering (€3,7 miljoen) en de ontvangen ESF-subsidies (€0,42 miljoen). Het financiële rendement van het instrument Verloning wordt bepaald door de totale kosten in de periode 2006 tot en met 2010 af te wegen tegen de opbrengsten. Het totale financiële rendement van het instrument Verloning voor de 111 cliënten in de steekproef bedraagt €-0,35 miljoen. Dit komt neer op een gemiddeld rendement van €-3.153 per cliënt.

Overeenkomstig de verwachtingen ligt zowel het totale als het gemiddelde financiële rendement van de duurzaam uitgestroomde cliënten hoger dan dat van de niet duurzaam uitgestroomde cliënten (cijfers niet opgenomen in tabel 3.6).

Rendementsbepaling populatie

De steekproefresultaten kunnen worden vertaald naar de totale populatie van 556 cliënten die in de onderzoeksperiode gebruik hebben gemaakt van het verloningstraject. De onderzoeksresultaten indiceren dat het totale financiële rendement van het verloningsinstrument neer komt op ongeveer €-1,78 miljoen (zie tabel 3.6).

Hierbij is echter een kanttekening te plaatsen. De besparing op het WWB-inkomensdeel die wordt gerealiseerd met de inzet van het instrument Verloning komt namelijk direct ten goede aan gemeente Lelystad. Een overschot op het WWB-inkomensdeel hoeft niet te worden terugbetaald aan het rijk. Het bespaarde bedrag (volgens de onderzoeksresultaten ongeveer €18,51 miljoen) vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De kosten van het verloningsinstrument (totaal €22,37 miljoen) worden daarentegen gefinancierd uit het WWB-werkdeel. Dit betreft een geormerkt budget dat, wanneer het niet volledig wordt ingezet, moet worden terugbetaald aan de rijksoverheid. De lasten van het verloningsinstrument worden in die zin dus gedragen door de rijksoverheid. Wanneer gemeente Lelystad zou besluiten om het verloningsinstrument van Lavora niet langer in te zetten, zou dit geen directe besparing op de gemeentelijke begroting opleveren. Wel zou het geld uit het WWB-werkdeel dat dan vrij komt, kunnen worden besteed aan alternatieve re-integratie-instrumenten.

Deelconclusie instrument Verloning

De onderzoeksresultaten laten zien dat het re-integratie-instrument Verloning van Lavora B.V. over de onderzoeksperiode tussen 2006 en 2010 ongeveer €18,51 miljoen aan besparing op het WWB-inkomensdeel heeft opgeleverd. Bovendien hebben de ontvangen ESF-subsidies nog eens €2,08 miljoen extra opgebracht.

Tegenover deze opbrengsten staan de kosten van €22,37 miljoen. De kosten zijn gefinancierd uit het door het Rijk geormerkte budget van het WWB-werkdeel. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het geormerkte WWB-werkdeel bij niet-gebruik moet worden terugbetaald aan het Rijk.

Het totale financiële rendement van het verloningsinstrument in de periode 2006 tot en met 2010 bedraagt €-1,78 miljoen. Per cliënt die een verloningstraject heeft gevolgd is dat gemiddeld €-3.210.

3.2 Brugbanen – Lavora B.V.

Re-integratie-instrument Brugbanen

Vanaf maart 2009 kan het re-integratie-instrument Brugbaan in gemeente Lelystad worden ingezet. Een brugbaan is een specifieke vorm van het verloningsinstrument en wordt eveneens uitgevoerd door Lavora B.V. (dochteronderneming van Concern voor Werk, hierna Lavora). WWB-cliënten die gebruik maken van een brugbaan krijgen van Lavora een arbeidscontract onder dezelfde voorwaarden als bij het verloningsinstrument. Het arbeidscontract loopt echter tot het moment dat de deelnemer een arbeidsovereenkomst krijgt in het kader van de WSW.

Doel WWB-cliënten met een WSW-indicatie werk aanbieden, zodat zij niet de gehele periode dat zij in afwachting zijn van een dienstverband bij de sociale werkvoorziening thuis hoeven te zitten. Ten aanzien van het instrument Brugbanen is afgesproken dat een maximum van 40 brugbanen per jaar wordt gehanteerd.

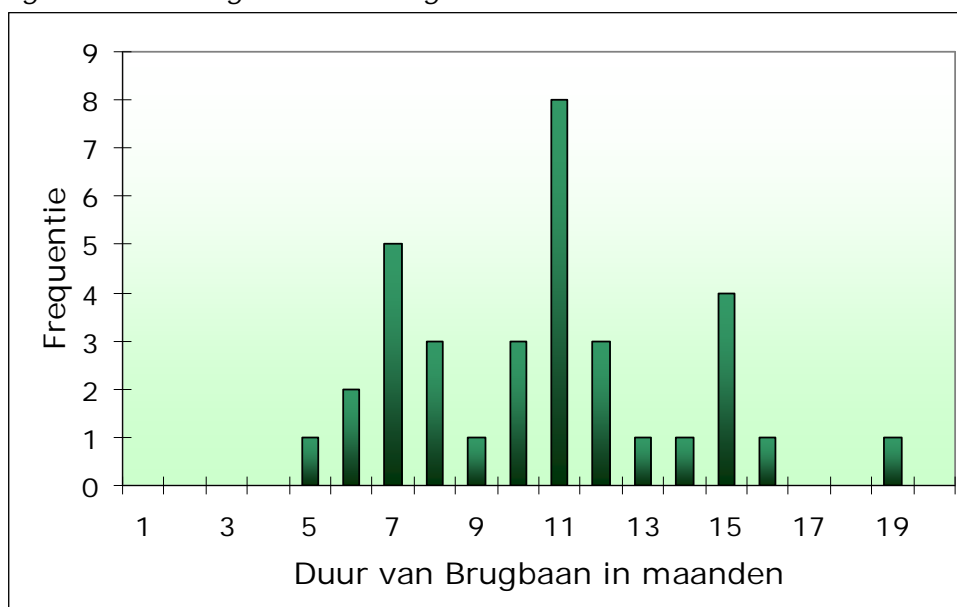
Doelgroep WWB-cliënten met een WSW-indicatie die op de wachtlijst staan voor een arbeidsovereenkomst bij de sociale werkvoorziening. Het instrument Brugbanen kan ook worden ingezet voor Wajong-gerechtigden, deze groep klanten wordt in dit onderzoek echter buiten beschouwing gelaten.

Kosten Per cliënt die gebruik maakt van een brugbaan ontvangt Lavora van gemeente Lelystad een vast bedrag voor begeleidingskosten plus 100% van de daadwerkelijke loonkosten. In de periode van maart 2009 tot september 2010 wordt uitgegaan van gemiddelde begeleidingskosten van €267 en gemiddelde loonkosten van €1.887 per cliënt per maand. In totaal komt dit neer op een bedrag van €2.154 per cliënt per maand.

Om hoeveel klanten gaat het?

Om inzicht te krijgen in het financiële rendement van het instrument Brugbanen wordt gekeken naar de totale groep WWB-cliënten van gemeente Lelystad die tussen 1 maart 2009 en 30 juni 2010 zijn gestart met een brugbaan bij Lavora. Het betreft een groep van 35 klanten met een WSW-indicatie. Gemiddeld werken zij ruim 28 uur per week bij Lavora.

Figuur 3.3: Histogram duur Brugbaan in maanden

Onderzoeksresultaten

Aan het einde van de onderzoeksperiode (op 30 september 2010) had nog geen van de cliënten een arbeidsovereenkomst in het kader van de WSW. Figuur 3.3 laat zien dat de looptijd van de brugbanen varieert van 1 tot 23 maanden. De gemiddelde duur van een brugbaan was op dat moment 9,5 maanden.

Rendementsbepaling

Bij de rendementsbepaling van het re-integratie-instrument Brugbanen dienen vooraf twee opmerkingen te worden gemaakt. Ten eerste is het doel van het re-integratie-instrument niet het realiseren van uitstroom naar regulier werk. Doel is om WWB-clieënten met een WSW-indicatie aan het werk te houden, in het werkritme te houden, tot het moment dat zij daadwerkelijk bij de sociale werkvoorziening aan de slag kunnen. De brugbanen zijn expliciet bedoeld ter overbrugging van deze periode. Naar verwachting speelt het sociaal rendement bij dit instrument dan ook een grotere rol dan het financiële rendement dat in dit onderzoek is gekoppeld aan de duurzame uitstroom naar regulier werk.

Ten tweede geldt dat de trajectduur van een brugbaan afhankelijk is van de wachtlijst en het aantal beschikbare plaatsen bij de sociale werkvoorziening. De invloed van gemeente Lelystad of van de cliënt zelf daarop is beperkt. Daarmee is ook de invloed van gemeente Lelystad op de te maken kosten en de besparing wanneer de cliënt uiteindelijk doorstroomt naar de sociale werkvoorziening beperkt.

Wederom worden bij de rendementsbepaling de kosten en baten voor gemeente Lelystad van de genoten voorzieningen en dienstverbanden tegen elkaar afgewogen. De kosten van het instrument Brugbanen voor gemeente Lelystad bestaan uit de begeleidings- en salariskosten te betalen aan Lavora (€2.154 per cliënt per maand). De opbrengsten voor gemeente Lelystad bestaan uit de besparing op het WWB-inkomensdeel in de maanden dat de cliënt in dienst is bij Lavora en geen beroep doet op een WWB-uitkering (€1.125 per cliënt per maand).

In de periode tussen maart 2009 en september 2010 heeft het instrument Brugbanen de gemeente €716.205 gekost (zie tabel 3.7). Deze kosten zijn gedekt uit het geormerkte WWB-werkdeel dat door het Rijk aan gemeente Lelystad beschikbaar is gesteld. Daar tegenover staat een besparing van €374.063 op het WWB-inkomensdeel. Het financiële rendement van het instrument Brugbanen komt daarmee uit op €-342.143.

Tabel 3.7: Rendementsbepaling instrument Brugbanen

Rendementsbepaling Brugbanen	Totaal	
Totale kosten	€	- 716.205
Totale opbrengsten	€	374.063
Totale rendement	€	- 342.143
Gemiddelde kosten per cliënt	€	- 20.463
Gemiddelde opbrengsten per cliënt	€	10.688
Gemiddelde rendement per cliënt	€	- 9.776

Deelconclusie instrument Brugbanen

In de periode van maart 2009 tot september 2010 (anderhalf jaar) heeft het instrument Brugbanen een besparing van €374.063 op het WWB-inkomensdeel opgeleverd. De kosten bedroegen in totaal €716.205. Het totale financiële rendement van het re-integratie-instrument Brugbanen komt daarmee uit op €-342.143. Gemiddeld per cliënt is het financiële rendement €-9.776.

Ook voor het instrument Brugbanen geldt dat de kosten zijn gefinancierd uit het door het Rijk beschikbaar gestelde WWB-werkdeel. Bij niet-gebruik dient het geormerkte budget te worden terugbetaald aan het Rijk.

Daarnaast moet worden opgemerkt dat een brugbaan letterlijk is bedoeld ter overbrugging van de wachtperiode voor de sociale werkvoorziening. Het doel is niet om een WWB-cliënt uit te laten stromen naar regulier werk. Het sociaal rendement speelt bij de brugbanen naar verwachting een grotere rol dan het financiële rendement dat is gekoppeld aan duurzame uitstroom naar regulier werk. De invloed van gemeente Lelystad op de trajectduur, en daarmee op de trajectkosten en het besparingspotentieel, is bovendien beperkt.

3.3 Loonkostensubsidie – Gemeente Lelystad

Re-integratie-instrument Loonkostensubsidie

Het re-integratie-instrument Loonkostensubsidie wordt uitgevoerd door gemeente Lelystad zelf. Een werkgever kan loonkostensubsidie aanvragen wanneer hij een WWB-cliënt van gemeente Lelystad een arbeidscontract aanbiedt voor tenminste 1 jaar en tenminste het aantal uren om onafhankelijk van een WWB-uitkering te worden. Een belangrijke voorwaarde is dat de werkgever de intentie heeft om bij voldoende functioneren het arbeidscontract te verlengen voor eenzelfde periode of om te zetten in een dienstverband voor onbepaalde tijd.

Doel Doel van de loonkostensubsidie is werkgevers te stimuleren om arbeidsplaatsen beschikbaar te stellen aan de doelgroep. Daarnaast biedt een loonkostensubsidie ondersteuning aan de cliënt om duurzaam aan het werk te komen. Bij inzet van het instrument loonkostensubsidie zijn geen prestatieafspraken gemaakt met de betrokken werkgevers.

Doelgroep Het instrument Loonkostensubsidie is gericht op WWB-gerechtigden en cliënten die gebruik maken van het verloningsinstrument. Verlenging van de loonkostensubsidie met 1 jaar is mogelijk voor cliënten die een 2-jarig BBL-traject volgen en voor niet-uitkeringsgerechtigde werkloze jongeren tot 27 jaar.

Kosten De loonkostensubsidie die wordt betaald aan de werkgever bedraagt 75% van het wettelijk minimum loon naar rato van het aantal arbeidsuren. In de periode van 1 januari 2007 tot 31 december 2009 wordt uitgegaan van een gemiddelde loonkostensubsidie van €1.100 per cliënt per maand.

Om hoeveel klanten gaat het?

In het onderzoek naar het rendement van het instrument Loonkostensubsidie kijken we naar de periode januari 2007 tot en met december 2009. In deze periode zijn in totaal 299 cliënten gestart met een reguliere baan met loonkostensubsidie. De loonkostensubsidie is uitbetaald aan werkgevers in zeer diverse sectoren.

We spreken van uitstroom uit het instrument Loonkostensubsidie op het moment dat de loonkostensubsidie afloopt (na maximaal 2 jaar) of voortijdig wordt beëindigd.

De steekproef

Om een beeld te krijgen van het financiële rendement van het re-integratie-instrument Loonkostensubsidie is ingezoomd op de groep WWB-cliënten van gemeente Lelystad die tussen 1 januari 2007 en 31 december 2009 zijn gestart op een arbeidsplaats met loonkostensubsidie. Uit de populatie van 299 cliënten is een aselechte steekproef getrokken van 60 cliënten (20%). Voor iedere cliënt in de steekproef is nagegaan van welke voorzieningen en dienstverbanden de klant gebruik heeft gemaakt in de periode

tussen de begindatum van zijn/haar dienstverband met loonkostensubsidie en 30 september 2010.¹³

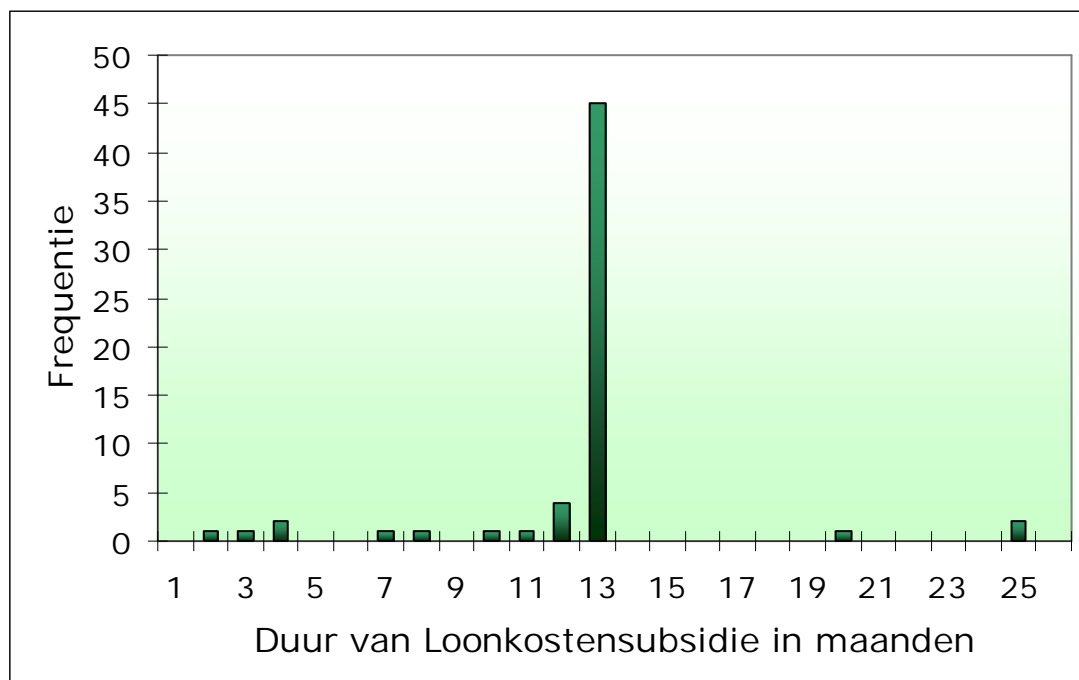
Om het rendement van de loonkostensubsidie te bepalen, wegen we de kosten en opbrengsten van de gebruikte voorzieningen en dienstverbanden per cliënt tegen elkaar af. Hierbij hanteren we dezelfde methode als bij de analyse van het re-integratie-instrument Verloning (zie paragraaf 3.1). Het rendement wordt bepaald over de periode van de startdatum van de loonkostensubsidie tot de datum waarop een cliënt is teruggekeerd in de WWB-uitkering. Wanneer een cliënt binnen de onderzoeksperiode niet terugkeert in de WWB-uitkering wordt als einddatum van de rendementsbepaling 30 september 2010 gehanteerd. Indien een cliënt vóór de startdatum van de loonkostensubsidie gebruik heeft gemaakt van een andere voorziening (zoals bijvoorbeeld een ander re-integratie-instrument) dan is dit niet meegenomen in de rendementsbepaling van het Loonkostensubsidie-instrument.

Tabel 3.3 op pagina 13 geeft aan tegen welke bedragen voorzieningen worden gewaardeerd bij de financiële rendementsbepaling. De analyse van de steekproef is gebaseerd op informatie uit GWS4all en Suwinet.

Steekproefresultaten

Uit de analyse van de steekproef blijkt dat de 60 cliënten waarvoor loonkostensubsidie is betaald gemiddeld 11,8 maanden gebruik maakten van dit re-integratie-instrument. Het histogram in figuur 3.4 laat zien dat driekwart van alle loonkostensubsidietrajecten na 13 maanden zijn geëindigd. Dit is in lijn met de reguliere looptijd van een loonkostensubsidie van 1 jaar.

Figuur 3.4: Histogram duur loonkostensubsidietraject in maanden

Uit tabel 3.8 op de volgende pagina blijkt dat 63,3% van de klanten na het loonkostensubsidietraject is uitgestroomd naar een reguliere arbeidsplaats zonder loonkostensubsidie. Van de 38 uitstromers naar regulier werk hebben op 30 september 2010 26 personen (68,4%) nog steeds een regulier dienstverband.

¹³ Deze laatste datum komt overeen met de einddatum van het derde kwartaal van 2010. Voor deze datum is gekozen met het oog op de vergelijkbaarheid van de onderzoeksresultaten met kwartaalcijfers uit andere publicaties.

Geen van de cliënten voor wie loonkostensubsidie is betaald, heeft een baan gevonden bij de sociale werkvoorziening. Gezien het feit dat de cliënten die gebruik maken van het instrument loonkostensubsidie in staat zijn om reguliere arbeid te verrichten, is dit geen verrassing.

Des te opmerkelijker is het dat 6 van de 60 cliënten in de steekproef na afloop van het loonkostensubsidietraject zijn teruggekeerd in de WWB-uitkering en vervolgens zijn gestart met een verloningstraject bij Lavora B.V.. Het ligt immers niet voor de hand dat iemand die in staat is om te werken op een reguliere arbeidsplaats, alsnog gebruik maakt van het instrument dat als doel heeft een deelnemer te leren werken en te laten wennen aan een werkritme.

De steekproefresultaten laten tevens zien dat 36,7% van de cliënten na gebruik van de loonkostensubsidie op enig moment zijn teruggekeerd in de WWB-uitkering. 14 Van deze 22 cliënten ontvangt aan het einde van de onderzoeksperiode (30 september 2010) nog steeds een WWB-uitkering.

Tabel 3.8: Steekproefresultaten gebruik van voorzieningen in periode 1 januari 2007 tot 30 september 2010 ¹⁴

	Gebruik voorziening	%
Na inzet van loonkostensubsidie:		
Regulier werk (1 maand of langer)	38 cliënten	63,3 %
Werk in sociale werkvoorziening	0 cliënten	0,0 %
Terugkeer in WWB-uitkering	22 cliënten	36,7 %
Verloningsinstrument	6 cliënten	10,0 %
Duurzame uitstroom naar regulier werk (6 maanden of langer)	24 cliënten	40,0 %
Steekproef totaal	60 cliënten	

Duurzame uitstroom naar regulier werk

Het rendement van het re-integratie-instrument Loonkostensubsidie wordt bepaald op basis van de gerealiseerde duurzame uitstroom naar regulier werk. 38 Van de 60 klanten in de steekproef hebben na het loonkostensubsidietraject regulier werk gevonden. Voor 24 van hen heeft hun reguliere baan tenminste 6 maanden geduurd. De duurzame uitstroom naar regulier werk, na inzet van loonkostensubsidie, is daarmee 40%.

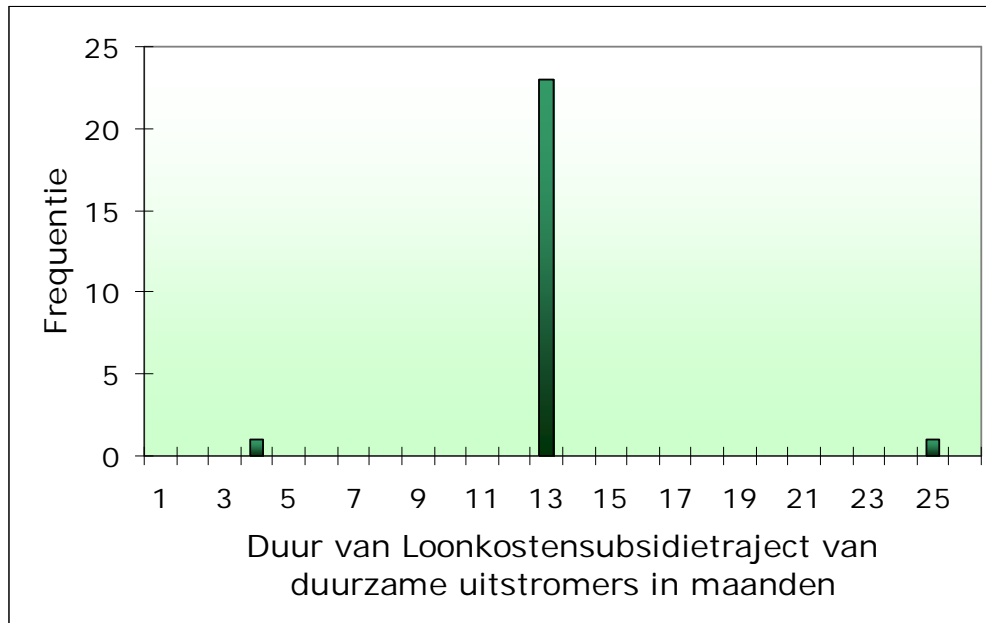
Naast de gerealiseerde duurzame uitstroom naar werk is een aantal andere opvallende zaken uit de steekproefanalyse af te leiden:

1. Van de 60 cliënten in de steekproef die een loonkostensubsidietraject hebben gevolgd, hebben er 25 voorafgaand gebruik gemaakt van het verloningsinstrument van Lavora. 13 Van hen zijn na het loonkostensubsidietraject duurzaam uitgestroomd naar regulier werk (52%). De overige 35 van de 60 cliënten maakten enkel gebruik van loonkostensubsidie en van hen stroomde 31,4% duurzaam uit naar een reguliere baan. Deze cijfers impliceren dat de combinatie van het verloningsinstrument en daaropvolgend een loonkostensubsidietraject gepaard gaat met een hoger duurzaam uitstroompercentage. Dit komt overeen met de steekproefresultaten van het instrument Verloning.

¹⁴ Omdat cliënten in de periode tussen de start van hun loonkostensubsidietraject en de einddatum van de onderzoeksperiode van meerdere voorzieningen gebruik kunnen maken, tellen de tweede en derde kolom van deze tabel niet op tot respectievelijk 60 cliënten en 100%.

- II. Figuur 3.5 toont een histogram van de duur van het verloningstraject van cliënten die duurzaam zijn uitgestroomd naar regulier werk. Uit het histogram blijkt dat de cliënten die duurzaam zijn uitgestroomd naar regulier werk vrijwel allemaal een loonkostensubsidietraject van 13 maanden hebben gevolgd.

Figuur 3.5: Histogram duur verloningstraject duurzame uitstromers in maanden

Rendementsbepaling steekproef

Bij het bepalen van het rendement van het re-integratie-instrument Loonkostensubsidie zijn de kosten en baten van gebruikte voorzieningen en dienstverbanden per cliënt tegen elkaar afgewogen.¹⁵

Tabel 3.10 vat de resultaten van de rendementsbepaling voor het instrument Loonkostensubsidie samen.

Tabel 3.10: Rendementsbepaling instrument Loonkostensubsidie, steekproef en populatie

Rendementsbepaling Loonkostensubsidie	Steekproef	Populatie
Totaal kosten loonkostensubsidies	€ - 0,77 mln	€ - 3,85 mln
Totaal besparing op WWB-uitkeringen	€ 1,49 mln	€ 7,45 mln
Totaal rendement	€ 0,72 mln	€ 3,60 mln

Met de inzet van het loonkostensubsidie-instrument voor de 60 cliënten in de steekproef is een totaalbedrag van €0,77 miljoen aan kosten gemoeid. Deze kosten zijn gefinancierd uit het WWB-werkdeel en hebben betrekking op de periode 2007 tot en met 2010. Daartegenover staat de totale besparing op WWB-uitkeringen van €1,49 miljoen. Het totale financiële rendement van het instrument Loonkostensubsidie in deze steekproef komt daarmee uit op een bedrag van €0,72 miljoen. Gemiddeld is dit een financieel rendement van €11.929 per cliënt in een kleine vier jaar. De besparing die gemeente Lelystad op het WWB-inkomensdeel heeft gerealiseerd met de inzet van de

¹⁵ Gemeten vanaf de startdatum van het loonkostensubsidietraject tot de einddatum van de onderzoeksperiode; 30 september 2010.

loonkostensubsidies is dus groter dan de kosten die ten laste zijn gebracht van het WWB-werkdeel.

Ook bij het instrument Loonkostensubsidie is het gemiddelde financiële rendement van duurzame uitstromers hoger dan dat van niet-duurzame uitstromers. Opvallend is dat het financiële rendement van de loonkostensubsidie positief is voor zowel de cliënten die duurzaam zijn uitgestroomd, als de cliënten die niet duurzaam zijn uitgestroomd (cijfers zijn niet opgenomen in tabel 3.10).

Rendement populatie

Wat zien we als we de steekproefresultaten vertalen naar de totale populatie van 299 cliënten die in de onderzoeksperiode gebruik hebben gemaakt van loonkostensubsidie? Tabel 3.10 laat zien dat het totale rendement van het loonkostensubsidie-instrument naar schatting €3,6 miljoen bedraagt. De loonkostensubsidie heeft vanaf 2007 tot 2010 ongeveer €3,6 miljoen minder gekost, dan dat ze aan besparingen op WWB-uitkeringen heeft opgeleverd.

Ook hier geldt dat de besparing op het WWB-inkomensdeel ten goede komt aan de algemene middelen van gemeente Lelystad. De kosten worden gedekt uit het geormerkte budget uit het WWB-werkdeel. Bij niet-gebruik dient het geormerkte budget uit het WWB-werkdeel te worden terugbetaald aan het Rijk.

Deelconclusie instrument Loonkostensubsidie

De onderzoeksresultaten laten zien dat het instrument Loonkostensubsidie ongeveer €7,45 miljoen aan besparingen op het WWB-inkomensdeel heeft opgeleverd. In totaal heeft de inzet van het instrument voor 299 cliënten ongeveer €3,85 miljoen gekost. Het totale financiële rendement van het re-integratie-instrument Loonkostensubsidie over de onderzoeksperiode 2007-2010 valt daarmee positief uit en bedraagt naar schatting €3,6 miljoen. Dit betekent dat de inzet van het loonkostensubsidie-instrument gemiddeld €11.929 per cliënt meer heeft opgeleverd aan besparingen op het WWB-inkomensdeel, dan dat het heeft gekost aan budget uit het WWB-werkdeel. Bovendien dient te worden opgemerkt dat het geormerkte budget uit het WWB-werkdeel bij niet-gebruik moet worden terugbetaald aan het Rijk.

4. Bevindingen van de analyse op instrumentniveau

Hoofdstuk 4 beschrijft de onderzoeksresultaten van een negental re-integratie-instrumenten waarvan de analyse op instrumentniveau heeft plaatsgevonden. De onderzoeksresultaten in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op informatie die is aangeleverd door de (externe en interne) partijen die uitvoering geven aan de betreffende re-integratie-instrumenten. In lijn met de onderzoeksvraag is gekeken naar de periode 2007 tot en met 2009. Voor een aantal re-integratie-instrumenten is de onderzoeksperiode uitgebreid naar de jaren 2006 en/of 2010 om een completer beeld te krijgen van het resultaat.

4.1 Werkstage - Sagènn

Re-integratie-instrument Werkstage

Het re-integratie-instrument Werkstage wordt sinds 1 februari 2006 uitgevoerd door Sagènn. Het instrument is bedoeld voor WWB-cliënten met enige afstand tot de arbeidsmarkt. De cliënt start in het leer-/werkcentrum van Sagènn in Almere, van waaruit wordt gezocht naar een passende externe stageplaats. In het leer-/werkcentrum worden trainingen gevolgd, gericht op werknemersvaardigheden. Op de werkstageplaats kan de cliënt onder begeleiding werkritme en werkervaring opdoen. Dit alles gebeurt met behoud van de WWB-uitkering.

De stageplaats omvat een werktijd van minimaal 20 en maximaal 24 uur per week. De resterende tijd van de werkweek besteedt de cliënt aan het opheffen van mogelijke belemmeringen die arbeid in de weg staan. De maximale duur van een werkstage is 1 jaar.

Doelen

Het voornaamste doel van het re-integratie-instrument Werkstage is de kansen van een WWB-cliënt op de arbeidsmarkt vergroten door het opdoen van arbeidsritme en functionele ervaring op een werkplek. Gestreefd wordt naar uitstroom uit de WWB-uitkering, bij voorkeur naar een reguliere baan (al dan niet met loonkostensubsidie).¹⁶

Prestatieafspraken

De prestatieafspraken die zijn gemaakt met Sagènn zijn gericht op de inzet van het re-integratie-instrument Werkstage (*input*). In het contract tussen Sagènn en gemeente Lelystad is vastgelegd dat Sagènn jaarlijks werkstageplaatsen biedt voor 100 tot 175 WWB-uitkeringsgerechtigden van gemeente Lelystad.¹⁷

Kosten

De trajectprijs van een werkstageplaats bedraagt ongeveer €450 per cliënt per maand. Wanneer een cliënt binnen 12 maanden uitstroomt uit de WWB of start met een opleiding, waaraan studiefinanciering is gekoppeld, wordt een eenmalige bonus uitbetaald. De bonus is afhankelijk van de termijn waarbinnen de cliënt uitstroomt uit de WWB en varieert tussen €0 en €1.000 per cliënt.

Tabel 4.1 laat zien hoeveel gemeente Lelystad in de jaren 2006 tot en met 2009 totaal heeft betaald aan Sagènn voor het instrument Werkstage. Opgemerkt moet worden dat de WWB-uitkering van een cliënt doorloopt tijdens de inzet van een werkstage. De kosten van de WWB-uitkeringen (gemiddeld €13.500 per cliënt per jaar), alsmede de uitvoeringskosten voor gemeente Lelystad zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten. De bedragen in tabel 4.1 laten een daling van de jaarlijkse kosten van het instrument Werkstage zien.

¹⁶ Volgens Aanbesteding Inkoop van werk- en stageplaatsen, oktober 2005.

¹⁷ Volgens Overeenkomst Werkstage, februari 2006.

Tabel 4.1: Kosten van het instrument Werkstage voor gemeente Lelystad

Kosten		
2006	€	184.478
2007	€	469.697
2008	€	220.669
2009	€	115.309

Om hoeveel klanten gaat het?

Tabel 4.2 geeft de in- en uitstroomcijfers van het instrument Werkstages in de jaren 2006, 2007, 2008 en 2009. De cijfers zijn aangeleverd door Sagènn. Er bestaat enige inconsistentie in de deelnemersaantallen in de jaren 2007, 2008 en 2009. Bijvoorbeeld: begin 2007 hebben 81 cliënten een werkstageplaats. 80 Nieuwe cliënten stromen in en 68 cliënten stromen uit. Volgens deze cijfers zouden er aan het einde van 2007 (81+80-68=) 93 cliënten op een werkstageplaats moeten zitten. In de tabel wordt echter het aantal 72 gerapporteerd. Sagènn geeft in de toelichting aan dat dit komt doordat alleen is gekeken naar de cliënten die in het betreffende jaar zijn gestart en waarvan trajectmaanden aan gemeente Lelystad zijn gefactureerd.

Het aantal geboden werkstageplaatsen was in 2007 het grootst. Dit is in lijn met de hoogte van de kosten voor gemeente Lelystad in dat jaar (zie tabel 4.1).

Tabel 4.2: In- en uitstroom instrument Werkstage

	2006	2007	2008	2009
Aantal deelnemers op 1 januari	0	81	72	43
Instroom	106	80	40	7
Uitstroom	25	68	85	44
Aantal deelnemers op 31 december	81	72	43	9
Aantal trajecten gedurende het jaar	106	161	112	50
Duur traject per klant in maanden	1-8 mnd	6-12 mnd	6-12 mnd	6-12 mnd

Wanneer we de instroomcijfers vergelijken met de prestatieafspraken die contractueel zijn vastgelegd, zien we dat de prestatieafspraken in de jaren 2006 tot 2008 zijn gehaald. Jaarlijks werden tussen de 100 en 175 werkstageplaatsen ingezet. In 2009 bedroeg het aantal werkstageplaatsen slechts 50. Door Sagènn is aangegeven dat de prestatieafspraken in 2009 niet zijn gehaald, omdat de relatie met gemeente Lelystad door miscommunicatie was verstoord. Als gevolg hiervan bleven aanmeldingen voor het re-integratie-instrument Werkstage uit, waardoor de instroom vanuit gemeente Lelystad opdroogde. Dit verklaart de lage instroom in het instrument Werkstages en tevens de lage kosten voor gemeente Lelystad in 2009. De contractbeheerder van gemeente Lelystad bevestigt deze verklaring en geeft aan dat de relatie met Sagènn in 2010 weer is hersteld. De uitvoering van de werkstages is in 2010 ook weer op gang gebracht.

Redenen van uitstroom

Aan Sagènn is tevens gevraagd om inzicht te geven in de redenen waarom cliënten stoppen met hun werkstage. Tabel 4.3 vat de aangeleverde informatie samen. Per cliënt kunnen meerdere redenen van uitstroom van toepassing zijn. De voornaamste redenen van uitstroom die worden gerapporteerd zijn uitstroom naar regulier werk (met name in 2007), uitstroom terug naar gemeente Lelystad en een wijziging in de persoonlijke levenssituatie. Opmerkelijk is het aantal uitstromers naar regulier werk in 2006. Het aantal

cliënten waarvoor deze reden van uitstroom is opgegeven, is namelijk hoger dan het totaal aantal gerapporteerde uitstromers. Een verklaring voor deze inconsistentie is niet gevonden. Om deze reden wordt bij de rendementsbepaling het jaar 2006 buiten beschouwing gelaten.

Doel van het re-integratie-instrument Werkstage is het vergroten van de arbeidsmarktkansen van de WWB-cliënt en het realiseren van uitstroom uit de WWB, bij voorkeur naar regulier werk. Het aantal uitstromers naar regulier werk was in 2007 substantieel. De cijfers laten echter een forse daling van het aantal uitstromers naar regulier werk zien in de jaren 2008 en 2009. Ook zijn er in alle jaren weinig WWB-cliënten die vanuit hun werkstageplaats uitstromen naar gesubsidieerd werk of starten met een opleiding.

Tabel 4.3: Redenen van uitstroom uit het instrument Werkstage

Reden van uitstroom	2006	2007	2008	2009
Uitstroom naar regulier werk	60	37	7	1
Uitstroom naar gesubsidieerd werk	1	0	0	0
Start opleiding/scholing	2	1	1	0
Uitstroom terug naar gemeente (WWB)	3	12	10	4
Verandering persoonlijke leefsituatie (o.a. verhuizing)	16	19	11	0
Klant weigert medewerking	6	5	0	0
Overig (o.a. langdurig ziek, zelf uitkering opgezegd)	7	8	7	3
Onbekend	17	2	8	0
Totaalaantal gerapporteerde uitstroom (tabel 4.2)	25	68	85	44
Totaalaantal trajecten gedurende het jaar (tabel 4.2)	106	161	112	50
Duurzame uitstroom naar regulier werk (>6 maanden)	onbekend	33	3	1
% duurzame uitstroom t.o.v. totale uitstroom	onbekend	48,5 %	3,5 %	2,3 %
% duurzame uitstroom t.o.v. totaal aantal trajecten	onbekend	20,5 %	2,7 %	2,0 %

Resultaat in duurzame uitstroom naar regulier werk

De percentages duurzame uitstroom naar regulier werk laten zien dat in 2007 bijna de helft van de gerealiseerde uitstroom naar duurzaam regulier werk was. Van de 161 cliënten die in 2007 een werkstage traject volgden, is 20,5% duurzaam uitgestroomd naar een reguliere baan. In de jaren 2008 en 2009 daalden deze percentages fors naar 2 tot 3,5%. Ook het aantal klanten dat uitstroomde naar een reguliere baan met een duur van minder dan 6 maanden, was in beide jaren aanzienlijk lager dan in 2007. Het is niet duidelijk wat de reden is van deze opmerkelijk grote dalingen.

Rendementsbepaling

Om een indruk te krijgen van het rendement van het re-integratie-instrument Werkstage zetten we de kosten die gemeente Lelystad heeft gemaakt voor het instrument naast de gerealiseerde duurzame uitstroom naar regulier werk. Duurzame uitstroom naar regulier werk levert de gemeente immers een maandelijkse besparing op het WWB-inkomensdeel op.

Tabel 4.4 geeft de totale en gemiddelde kosten van de werkstages bij Sagènn, evenals de gerealiseerde duurzame uitstroom naar regulier werk. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat zowel de uitkeringslasten als de uitvoeringskosten niet zijn meegenomen in de totale kosten.

De gemiddelde kosten van een werkstage traject per cliënt variëren jaarlijks tussen €1.740 en €2.917. De gemiddelde kosten per cliënt waren het hoogst in 2007, in dat jaar was ook het aantal werkstage trajecten het grootst. Dit verschil kan op basis van de

beschikbare gegevens niet worden verklaard door een langere gemiddelde duur van de werkstageprojecten in dat jaar (zie tabel 4.2; de gemiddelde trajectduur is in 2007, 2008 en 2009 6 tot 12 maanden).

Tabel 4.4 laat tevens zien dat gemeente Lelystad in 2007 €469.697 heeft uitgegeven aan de inkoop van 161 werkstageprojecten van Sagènn. Deze investering heeft dat jaar geresulteerd in de duurzame uitstroom naar regulier werk van 33 cliënten (20,5%). In 2008 en 2009 daalden zowel de totale kosten als het totaal aantal trajecten en de gerealiseerde uitstroomcijfers aanzienlijk. In 2008 heeft de investering van €220.669 in 112 trajecten een duurzame uitstroom van 3 cliënten (2,7%) opgeleverd. En in 2009 heeft de investering van €115.309 in 50 werkstageprojecten geresulteerd in de duurzame uitstroom van 1 cliënt (2%).

Tabel 4.4: Kosten versus resultaat: Werkstage

	2006	2007	2008	2009
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 184.478	€ 469.697	€ 220.669	€ 115.309
Aantal werkstageprojecten gedurende het jaar	106	161	112	50
Gerealiseerde duurzame uitstroom naar regulier werk	onbekend	33	3	1
% duurzame uitstroom t.o.v. totaal aantal trajecten	onbekend	20,5 %	2,7 %	2,0 %
Gemiddelde kosten per cliënt waarvoor een werkstageplaats is ingezet	€ 1.740	€ 2.917	€ 1.970	€ 2.306

Deelconclusie instrument Werkstage

Doel van het re-integratie-instrument Werkstage is het vergroten van de arbeidsmarktkansen van de WWB-cliënt en het realiseren van uitstroom uit de WWB, bij voorkeur naar regulier werk.

Van de 161 cliënten die in 2007 een werkstageproject volgden, is 20,5% duurzaam uitgestroomd naar een reguliere baan. In de jaren 2008 (totaal 112 cliënten) en 2009 (totaal 50 cliënten) daalden deze percentages fors naar 2 tot 3,5%. De daling van het totaal aantal werkstageprojecten per jaar is te verklaren door miscommunicatie tussen gemeente Lelystad en Sagènn in 2008 en 2009. In 2010 is de relatie met Sagènn hersteld en is de uitvoering van het instrument Werkstage nieuw leven ingeblazen. Tijdens het onderzoek is geen verklaring gevonden voor de daling in de percentages gerealiseerde duurzame uitstroom naar werk in 2008 en 2009. De uitstroom naar gesubsidieerd werk of een opleiding was in de gehele periode 2007 tot en met 2009 zeer beperkt.

De totale jaarlijkse kosten van de inzet van het instrument Werkstage zijn tussen 2007 en 2009 gedaald. Gemiddeld heeft gemeente Lelystad in 2007 €2.917 uitgegeven per werkstageproject. In 2008 en 2009 waren deze gemiddelde kosten lager; respectievelijk €1.970 en €2.306.

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de rendementsbepaling niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van het re-integratie-instrument Werkstage is niet bepaald.

4.2 Sociale activering – Concern voor Werk

Re-integratie-instrument Sociale activering

Concern voor Werk geeft uitvoering aan het re-integratie-instrument Sociale activering sinds 1 januari 2007. De sociale activeringstrajecten zijn bedoeld voor WWB-cliënten die

nog niet klaar zijn voor een traject richting werk. In het traject wordt aan de cliënt bijvoorbeeld begeleiding, dagactiviteiten en (schuld)hulpverlening geboden. Om maatwerk te leveren, is het mogelijk het traject aan te vullen met bijvoorbeeld een belastbaarheidsonderzoek, fitnessstraining of een mantelzorg ondersteuningstraject. Een sociale activeringstraject duurt 1 jaar. Sinds 2009 kan een verkort sociale activeringstraject worden ingezet als voorschakeling op het verloningsinstrument van Lavora B.V. (zie paragraaf 3.1).

Doelen

De Sociale activering heeft als voornaamste doel de WWB-client te activeren en laten participeren ter voorkoming van een sociaal isolement. Indien de mogelijkheden van de cliënt toereikend zijn, wordt dit doel verbreed naar het realiseren van doorstroom naar een Work First/Verloningstraject dat gericht is op arbeidstoeleiding.¹⁸

Prestatieafspraken

De prestatieafpraak die is gemaakt met Concern voor Werk heeft betrekking op de instroom in het re-integratie-instrument Sociale activering (*input*). Volgens de afspraak is er sprake van een flexibele instroom, waarbij gemeente Lelystad streeft naar 120 aanmeldingen per jaar. Er is geen afnamegarantie.¹⁸

Kosten

De kosten van een sociale activeringstraject voor gemeente Lelystad variëren tussen €4.200 en €6.000 per cliënt per jaar. Deze kosten worden gefinancierd uit het WWB-werkdeel. Tijdens de inzet van een sociale activeringstraject loopt de WWB-uitkering door (gemiddeld €13.500 per cliënt per jaar).

Tabel 4.5 laat zien hoeveel het instrument Sociale activering de gemeente Lelystad in de jaren 2007 tot en met 2009 heeft gekost. De kosten van de WWB-uitkeringen, alsmede de uitvoeringskosten voor gemeente Lelystad zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten.

De kosten zijn in de drie jaren redelijk constant en bedragen ongeveer €300.000 tot €330.000 per jaar. Concern voor Werk heeft de ontvangen financiële middelen ingezet voor begeleidingskosten, beroepskeuzeonderzoek, psychologisch onderzoek, sportactiviteiten, sollicitatietrainingen en coaching bedrijfsmaatschappelijk werk.

Tabel 4.5: Kosten van het instrument Sociale activering voor gemeente Lelystad

	Kosten	
2007	€	302.282
2008	€	303.782
2009	€	337.946

Om hoeveel klanten gaat het?

Tabel 4.6 geeft de in- en uitstroomcijfers van het instrument Sociale activering in de jaren 2007, 2008 en 2009. De cijfers zijn aangeleverd door Concern voor Werk en gebaseerd op een rapportage uit het cliëntvolgsysteem Compas.

Volgens de gegevens in tabel 4.6 was het aantal sociale activeringstrajecten in 2008 en 2009 respectievelijk 157 en 140. Het aantal trajecten in 2007 (57) lijkt daarbij laag. Een mogelijke verklaring hiervoor is de aanloopperiode bij de start van dit re-integratie-instrument begin 2007.

De afwijking in het aantal trajecten in 2007 ten opzichte van de 2 jaren daarna werd niet weerspiegeld in de totale kosten voor gemeente Lelystad. Een verklaring wordt gevonden

¹⁸ Volgens Raamovereenkomst inzake het uitvoeren van sociale activering voor WWB-gerechtigden, getekend 09-01-2008.

in de gemiddelde duur van een sociale activeringstraject. De gemiddelde trajectduur was in 2007 namelijk hoger dan in de jaren daarna. Over de jaren nam de gemiddelde duur van een sociale activeringstraject af van 12 maanden in 2007 tot bijna 9 maanden in 2009.

Tabel 4.6: In- en uitstroom instrument Sociale activering

	2007	2008	2009
Aantal deelnemers op 1 januari	0	41	95
Instroom	54	116	45
Uitstroom	13	62	80
Aantal deelnemers op 31 december	41	95	64
Aantal trajecten gedurende het jaar	54	157	140
Duur traject per klant in maanden	12,00 mnd	10,73 mnd	8,78 mnd

Volgens de prestatieafspraken tussen gemeente Lelystad en Concern voor Werk is er sprake van een flexibele instroom, waarbij gemeente Lelystad streeft naar 120 aanmeldingen per jaar. De instroomcijfers laten zien dat aan de prestatieafspraken in 2008 nagenoeg is voldaan. De instroom in de jaren 2007 (54) en 2009 (45) blijft echter behoorlijk achter bij de gewenste 120 nieuwe trajecten per jaar. De lage instroom in 2007 wordt verklaard door de aanlooperperiode in het begin van het jaar. In overleg met gemeente Lelystad zijn er in 2009 meer WWB-cliënten op een (voorschakel)traject van het Verloningsinstrument van Lavora B.V. geplaatst. Deze cliënten zouden anders op een sociale activeringstraject zijn geplaatst. Dit vormt een verklaring voor de relatief lage instroom in 2009.

De uitstroom uit de sociale activeringstrajecten kent een stijgende lijn van 13 uitgestroomde cliënten in 2007 naar 80 cliënten in 2009. Overeenkomstig de duur van een sociale activeringstraject van 1 jaar is de uitstroom in 2007 laag. Cliënten die in 2007 instromen, volgen namelijk gemiddeld 12 maanden een traject en stromen vervolgens pas in 2008 uit.

Redenen van uitstroom

Concern voor Werk heeft op basis van hun cliëntvolgsysteem Compas informatie aangeleverd over de redenen van uitstroom uit een sociale activeringstraject. Tabel 4.7 geeft een overzicht van de redenen van uitstroom. In 2008 is een groot deel van de cliënten uitgestroomd nog voordat een trajectplan is opgesteld. De redenen zijn divers. Het besluit om het traject niet in te zetten wordt in overleg met de cliënt, Concern voor Werk en de klantmanager van gemeente Lelystad genomen. In 2009 valt op dat relatief veel cliënten zijn uitgestroomd naar vrijwilligerswerk. Ook zijn veel cliënten uitgestroomd terug naar gemeente Lelystad. Bij meer dan de helft van deze groep uitstromers zijn de doelen uit het individuele trajectplan wel behaald.

Tabel 4.7: Redenen van uitstroom uit het instrument Sociale activering

Reden van uitstroom	2007	2008	2009
Uitstroom naar regulier werk	0	1	4
Uitstroom naar gesubsidieerd werk (WSW)	0	0	1
Uitstroom naar vrijwilligerswerk	0	4	21
Uitstroom naar opleiding (BOL/BBL)	0	1	0
Doorstroom naar Verloningsinstrument	3	2	2
Uitstroom naar zorg/hulpverlening	0	4	4
Uitstroom terug naar gemeente (WWB) - doelen wel behaald	0	9	22
Uitstroom terug naar gemeente (WWB) – doelen niet behaald wegens persoonlijke belemmeringen	0	6	18
Verandering persoonlijke leefsituatie (o.a. detentie, verhuizing)	0	3	0
Klant weigert medewerking	0	3	2
Overig (o.a. uitval voordat trajectplan is opgesteld, WWB-uitkering beëindigd)	10	29	6
Totaalaantal gerapporteerde uitstroom (tabel 4.5)	13	62	80
Totaalaantal trajecten gedurende het jaar (tabel 4.5)	54	157	140
Duurzame uitstroom naar regulier werk (>6 maanden)	0	1	4
% duurzame uitstroom t.o.v. totale uitstroom	0,0 %	1,6 %	5,0 %
% duurzame uitstroom t.o.v. totaal aantal trajecten	0,0 %	0,6 %	2,9 %
Uitstroom overeenkomstig doelstelling Sociale activering	3	17	50
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totale uitstroom	23,1 %	27,4 %	62,5 %
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totaal aantal trajecten	5,6 %	10,8 %	35,7 %

Resultaat in gerealiseerde uitstroom

Gezien het doel van het re-integratie-instrument Sociale activering (het voorkomen van sociaal isolement) is het niet verrassend dat de duurzame uitstroom naar regulier werk laag is. Het is in die zin opmerkelijk dat toch bijna 3 procent van de cliënten die in 2009 gebruik hebben gemaakt van een sociale activeringstraject *duurzaam* is uitgestroomd naar regulier werk.

De gegevens in tabel 4.7 wijzen erop dat het instrument Sociale activering bijdraagt aan de doelstelling om een sociaal isolement van de WWB-cliënt te voorkomen. We veronderstellen dat een sociaal isolement wordt voorkomen door uitstroom naar regulier, gesubsidieerd of vrijwilligerswerk en door uitstroom naar een opleiding of het verloningsinstrument en wanneer de doelstellingen in het individuele trajectplan worden gehaald. Tabel 4.7 laat zien dat deze veronderstelling resulteert in een uitstroom overeenkomstig de doelstelling van het instrument van 5,6% in 2007 tot 35,7% in 2009.

Rendementsbepaling

Om een indruk te krijgen van het rendement van het re-integratie-instrument Sociale activering zetten we de kosten die gemeente Lelystad heeft gemaakt voor het instrument naast de gerealiseerde uitstroom. Daarbij gaan we uit van duurzame uitstroom naar regulier werk en de uitstroom die in overeenstemming is met de doelstelling van de sociale activeringstrajecten. Het is bekend dat de (duurzame) uitstroom naar regulier werk een besparing op het WWB-inkomensdeel oplevert. De opbrengst van de overige uitstroom die bijdraagt aan de doelstelling van het re-integratie-instrument kunnen we niet in financiële termen uitdrukken.

Tabel 4.8: Kosten versus resultaat: Sociale activering

	2007	2008	2009
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 302.282	€ 303.782	€ 337.946
Aantal sociale activeringstrajecten per jaar	54	157	140
Duurzame uitstroom naar regulier werk	0	1	4
% duurzame uitstroom t.o.v. aantal trajecten	0,0 %	0,6 %	2,9 %
Gerealiseerde uitstroom overeenkomstig doelstelling	3	17	50
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. aantal trajecten	5,6 %	10,8 %	35,7 %
Gemiddelde kosten per cliënt met Sociale activering	€ 5.598	€ 1.935	€ 2.414

Tabel 4.8 geeft de totale en gemiddelde kosten van de sociale activeringstrajecten van Concern voor Werk, evenals de gerealiseerde uitstroom. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat zowel de WWB-uitkeringslasten als de uitvoeringskosten niet zijn meegenomen in de totale kosten.

De gemiddelde kosten van een sociale activeringstraject per cliënt zijn in 2007 het hoogst (€5.598) en in 2008 het laagst (€1.935). Zoals hierboven beschreven, kan dit verschil worden verklaard door het aantal trajecten per jaar en de gemiddelde duur van die trajecten.

Tabel 4.8 laat zien dat gemeente Lelystad in 2007 €302.282 heeft uitgegeven aan de inkoop van 54 sociale activeringstrajecten van Concern voor Werk. Deze investering heeft dat jaar geresulteerd in succesvolle uitstroom (uitstroom met voorkoming van sociaal isolement) van 3 cliënten (5,6%). In 2008 heeft de investering van €303.782 in 157 trajecten een succesvolle uitstroom van 17 cliënten (10,8%) opgeleverd. En in 2009 heeft de investering van €337.946 in 140 sociale activeringstrajecten geresulteerd in de succesvolle uitstroom van 50 cliënten (35,7%).

Deelconclusie instrument Sociale activering

Doel van het re-integratie-instrument Sociale activering van Concern voor Werk is het activeren en laten participeren van WWB-clieñten ter voorkoming van een sociaal isolement.

Van de 54 WWB-clieñten die in 2007 een sociale activeringstraject volgden, is dat jaar niemand duurzaam uitgestroomd naar werk. In 2008 en 2009 waren de percentages duurzame uitstroom naar regulier werk respectievelijk 0,6% (1 cliënt) en 2,9% (4 cliënten). Bovendien werd in 2007 5,6% uitstroom gerealiseerd die bijdraagt aan het voorkomen van sociaal isolement. Aangezien de reguliere duur van een sociale activeringstraject 1 jaar is, is de uitstroom in 2007 vroegtijdige uitstroom. Het uitstroompercentage dat bijdraagt aan het voorkomen van sociaal isolement liep op naar 10,8% in 2008 (17 cliënten) en 35,7% in 2009 (50 cliënten).

De totale jaarlijkse kosten van de inzet van het instrument Sociale Activering van Concern voor Werk bedroegen in 2007, 2008 en 2009 ruim €300.000. De gemiddelde kosten van een sociale activeringstraject per cliënt waren in 2007 het hoogst (€5.598) en in 2008 het laagst (€1.935). Dit verschil kan worden verklaard door het aantal trajecten per jaar en de gemiddelde duur van die trajecten.

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de rendementsbepaling niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van het re-integratie-instrument Sociale activering is niet bepaald.

4.3 Project Flevodrome – Flevodrome

Re-integratie-instrument Flevodrome

Sinds het jaar 2000 werken gemeente Lelystad en, erkend leerwerkbedrijf, Flevodrome samen in het project Flevodrome. Dit re-integratie-instrument is bedoeld voor jongeren van 15 tot en met 23 jaar die vanwege sociale of maatschappelijke problemen hun opleiding niet hebben afgemaakt of in moeilijkheden zijn geraakt. Meestal wordt de jongere door de reclassering of de politie aangemeld. In de vestigingen van Flevodrome in Lelystad (hout) en Almere (metaal) maken de jongeren diverse commerciële producten en kunnen ze opleidingscertificaten halen. De jongere wordt begeleid in het werk, eventueel aangevuld met onderzoeken, hulpverlening en trainingen. De trajectduur bij Flevodrome is minimaal een half jaar.

Doelen

Doel van de Flevodrome-trajecten is om de deelnemende jongeren op weg te helpen naar zelfstandigheid om zo een betere toekomst te krijgen met een opleiding of baan.

Prestatieafspraken

De prestatieafspraken die zijn gemaakt met Flevodrome zijn zowel gericht op de inzet van de Flevodrome-trajecten (*input*) als op het resultaat dat met de trajecten moet worden behaald (*output*). Afgesproken is dat op jaarbasis tussen 28 en 32 jongeren gebruik maken van een traject op 1 van de 2 locaties van Flevodrome. Bovendien streeft Flevodrome ernaar om tenminste 60% van de deelnemers positief te laten uitstromen. Wat exact onder "positief" wordt verstaan, is niet gespecificeerd. We veronderstellen dat "positieve uitstroom" overeenkomt met uitstroom naar werk of een opleiding. Dit is overeenkomstig het hierboven beschreven doel van het instrument Flevodrome.

Kosten

In tabel 4.8 is te zien hoeveel gemeente Lelystad in de jaren 2007 tot en met 2009 totaal heeft betaald voor het re-integratie-instrument Flevodrome. De uitvoeringskosten voor gemeente Lelystad zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten. Ook de eventuele WWB-uitkeringslasten (volgens de Wet Investeren in Jongeren, WIJ) van deelnemende jongeren zijn niet in de tabel meegenomen. De bedragen in tabel 4.8 laten zien dat de kosten in 2008 aanzienlijk lager waren dan in het jaar ervoor en erna. De totale kosten voor gemeente Lelystad waren het hoogst in 2009 (€411.613).

Tabel 4.8: Kosten van het instrument Flevodrome voor gemeente Lelystad

	Kosten	
2007	€	347.626
2008	€	167.404
2009	€	411.613

Om hoeveel klanten gaat het?

Tabel 4.9 geeft de in- en uitstroomcijfers van de Flevodrome-trajecten in de jaren 2007 tot en met 2009. De cijfers zijn aangeleverd door Flevodrome. Er is sprake van kleine inconsistenties in de deelnemersaantallen in de jaren 2008 en 2009. Een verklaring hiervoor is niet gevonden.

Tabel 4.9: In- en uitstroom instrument Flevodrome

	2007	2008	2009
Aantal deelnemers op 1 januari	14	12	14
Instroom	31	28	29
Uitstroom	33	30	27
Aantal deelnemers op 31 december	12	14	15
Aantal trajecten gedurende het jaar	45	40	43
Duur traject per klant in maanden	6 mnd	6 mnd	6 mnd

In de prestatieafspraken is vastgelegd dat jaarlijks tussen 28 en 32 jongeren een Flevodrome-traject volgen. De cijfers in tabel 4.9 laten zien dat aan deze afspraak ruimschoots wordt voldaan; de instroom schommelt jaarlijks rond 30 jongeren en het totaal aantal trajecten dat gedurende het jaar loopt, ligt nog 10 tot 15 trajecten hoger. Ten opzichte van het totaal aantal Flevodrome-trajecten bedraagt de totale uitstroom jaarlijks tussen 63% en 75%. Het aantal cliënten dat uit een Flevodrome-traject stroomt, is jaarlijks vrijwel even groot als het aantal cliënten dat instroomt. Dit wordt weerspiegeld in de gemiddelde trajectduur van 6 maanden.

Redenen van uitstroom

Op basis van de individuele cliëntdossiers heeft Flevodrome informatie aangeleverd over de redenen van uitstroom uit een Flevodrome-traject. In tabel 4.10 is te lezen dat ieder jaar veruit de grootste groep jongeren is uitgestroomd naar een opleiding.

Tabel 4.10: Redenen van uitstroom uit het instrument Flevodrome

Reden van uitstroom	2007	2008	2009
Uitstroom naar regulier werk	3	2	2
Uitstroom naar gesubsidieerd werk, anders dan WSW	2	2	2
Uitstroom naar werk in sociale werkvoorziening	3	1	3
Uitstroom naar opleiding	16	16	13
Uitstroom naar zorg/hulpverlening	0	2	1
Verandering persoonlijke levenssituatie (o.a. verhuizing, overlijden, zwanger)	3	3	2
Klant weigert medewerking	2	4	3
Overig (o.a. detentie, verblijfsvergunning)	4	0	1
Totaalaantal gerapporteerde uitstroom (tabel 4.9)	33	30	27
Totaalaantal trajecten gedurende het jaar (tabel 4.9)	45	40	43
Doorzame uitstroom naar regulier werk (>6 maanden)	onbekend	onbekend	onbekend
Uitstroom overeenkomstig doelstelling Flevodrome	24	21	20
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totale uitstroom	72,7 %	70,0 %	74,0 %
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totaal aantal trajecten	53,3 %	52,5 %	46,5 %

Resultaat in gerealiseerde uitstroom

Hoewel er ieder jaar uitstroom naar regulier werk is gerealiseerd, is bij Flevodrome niet bekend in hoeverre de uitstroom naar werk duurzaam was. Wegens het ontbreken van

deze informatie bij Flevodrome, kunnen we de duurzame uitstroom niet meenemen in de rendementsbepaling.

Wel kunnen we met de beschikbare informatie uitspraken doen over het realiseren van de doelstelling van het instrument Flevodrome. Doel van de Flevodrome-trajecten is namelijk de jongeren op weg te helpen naar zelfstandigheid met een opleiding of baan. We vergelijken de uitstroomresultaten met deze doelstelling en tellen de uitstroom naar regulier en gesubsidieerd werk, werk in de sociale werkvoorziening en uitstroom naar een opleiding bij elkaar op (zie tabel 4.10: *uitstroom overeenkomstig doelstelling Flevodrome*). Volgens deze benadering draagt jaarlijks ruim tweederde tot driekwart van de totale uitstroom bij aan de doelstelling van het re-integratie-instrument Flevodrome. Ten opzichte van het totaal aantal Flevodrome-trajecten was de uitstroom in 2007 53,3%. In de twee jaren daarna daalt dit percentage licht naar 46,5% in 2009. Deze percentages liggen onder het streefpercentage "positieve uitstroom" van 60% dat werd vastgelegd in de prestatieafspraken met Flevodrome. Daarbij moet nogmaals worden aangetekend dat in de prestatieafspraken de term "positieve uitstroom" niet nader is gespecificeerd; bovenstaande berekening is gebaseerd op veronderstellingen.

Ter aanvulling laat tabel 4.11 zien dat ook *tijdens* de Flevodrome-trajecten expliciete resultaten worden geboekt die bijdragen aan het doel van het instrument Flevodrome. De deelnemende jongeren halen namelijk jaarlijks diverse opleidingscertificaten. In het jaar 2007 behaalden de 45 deelnemende jongeren 35 erkende en niet erkende certificaten. In 2009 is dit aantal opgelopen naar 51 certificaten (voor 43 deelnemende jongeren).

Tabel 4.11: Resultaten tijdens Flevodrome-trajecten

	2007	2008	2009
Behaalde certificaten, erkend	16	11	22
Behaalde certificaten, niet erkend	19	24	29
Totaal behaalde certificaten	35	35	51

Rendementsbepaling

Om een indruk te krijgen van het rendement van het re-integratie-instrument Flevodrome zetten we de kosten voor gemeente Lelystad naast de gerealiseerde uitstroom. Wegens het ontbreken van informatie over de duurzame uitstroom naar regulier werk, gaan we daarbij enkel uit van de uitstroom die bijdraagt aan de doelstelling van de Flevodrome-trajecten. Het is bekend dat de uitstroom naar regulier werk een besparing op het WWB-inkomensdeel oplevert (€13.500 per cliënt per jaar). De opbrengst van de overige uitstroom kunnen we niet in financiële termen uitdrukken.

Tabel 4.12: Kosten versus resultaat: Flevodrome

	2007	2008	2009
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 337.626	€ 167.404	€ 411.613
Aantal Flevodrome-trajecten per jaar	45	40	43
Gerealiseerde uitstroom overeenkomstig doelstelling	24	21	20
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. aantal trajecten	53,3 %	52,5 %	46,5 %
Gemiddelde kosten per cliënt met Flevodrome-traject	€ 7.503	€ 4.185	€ 9.572

Tabel 4.12 geeft de totale en gemiddelde kosten van de Flevodrome-trajecten, evenals de gerealiseerde uitstroom. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat zowel de WWB-uitkeringslasten als de uitvoeringskosten niet zijn meegenomen in de totale kosten.

De gemiddelde kosten van een Flevodrome-traject zijn in 2009 het hoogst (€9.572) en in 2008 het laagst (€4.185). De lage gemiddelde kosten in 2008 worden bepaald door de lage totale kosten in dat jaar. Waarom de kosten in 2008 substantieel lager waren dan het jaar er voor en erna is niet duidelijk.

Tabel 4.12 laat zien dat gemeente Lelystad in 2007 €337.626 heeft uitgegeven aan de inkoop van 45 Flevodrome-trajecten. Deze investering heeft dat jaar geresulteerd in succesvolle uitstroom (uitstroom naar zelfstandigheid met opleiding of baan) van 24 cliënten (53,3%). In 2008 heeft de investering van €167.404 in 40 trajecten een succesvolle uitstroom van 21 cliënten (52,5%) opgeleverd. En in 2009 heeft de investering van €411.613 in 43 Flevodrome-trajecten geresulteerd in de succesvolle uitstroom van 20 cliënten (46,5%).

Deelconclusie instrument Flevodrome

Doel van de Flevodrome-trajecten is om de deelnemende jongeren op weg te helpen naar zelfstandigheid om zo een betere toekomst te krijgen met een opleiding of baan.

Over de gerealiseerde *duurzame* uitstroom van jongeren naar regulier werk heeft Flevodrome geen informatie beschikbaar. Wel blijkt uit de aangeleverde informatie dat in 2007 24 van de 45 deelnemende jongeren zijn uitgestroomd naar werk of een opleiding (53,3%). In 2008 en 2009 was de uitstroom conform de doelstelling van de Flevodrome-trajecten respectievelijk 52,5% en 46,5%.

De totale kosten van het re-integratie-instrument Flevodrome voor gemeente Lelystad waren in 2008 het laagst. Gemiddeld heeft gemeente Lelystad in 2007 €7.503 uitgegeven aan één Flevodrome-traject, in 2008 €4.185 en in 2009 gemiddeld €9.572.

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de rendementsbepaling niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van de Flevodrome-trajecten is niet bepaald.

4.4 Project Kamers met Kansen – Vitree

Re-integratie-instrument Kamers met Kansen

Sinds 1 november 2008 geeft Vitree (voorheen Stichting Jeugdhulpverlening Flevoland) uitvoering aan het project Kamers met Kansen. De trajecten binnen het project Kamers met Kansen (hierna KmK-trajecten) leiden kwetsbare jongeren (17 tot 27 jaar) toe naar een zelfstandig bestaan in de maatschappij. Dit gebeurt door het creëren van een woonmilieu dat leren, ontwikkelen, werken en ondersteuning samenbrengt. Deelnemende jongeren wonen in drietallen samen, ontvangen woonbegeleiding en volgen een opleiding of werk(ervaringsplaats). De trajectduur is maximaal 1,5 jaar.

Doelen

Doel van de KmK-trajecten is het toeleiden van jongeren naar een duurzaam, financieel zelfstandig bestaan in de maatschappij.

Prestatieafspraken

Met Vitree zijn prestatieafspraken gemaakt over de instroom (*input*), uitstroom en klantwaardering (*output* en *outcome*). De volgende prestatieafspraken zijn geformuleerd¹⁹:

- In 2009 worden 12 jongeren op een KmK-traject geplaatst.
- 75 % van de deelnemende jongeren stroomt binnen 1,5 jaar na de start van het traject uit en participeert dan duurzaam financieel zelfstandig in de maatschappij. Dit betekent dat in 2010 9 jongeren op deze manier uitstromen.

¹⁹ Prestatieafspraken volgens besluit Start realisatiefase project Kamers met Kansen, 20 oktober 2008.

- De cliënten waarvan het KmK-traject is beëindigd, waarden hun traject gemiddeld met tenminste een 7,5.

Kosten

Tabel 4.13 geeft de kosten van het project Kamers met Kansen voor gemeente Lelystad in de jaren 2008 tot en met 2010. Deze kosten zijn gefinancierd uit het WWB-werkdeel. De kosten van eventuele WWB-uitkeringen (volgens de Wet Investeren in Jongeren, WIJ) van deelnemende jongeren, alsmede eventuele uitvoeringskosten voor gemeente Lelystad zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten.

De uitvoering van het project Kamers met Kansen heeft in de periode november 2008 tot en met december 2009 (14 maanden) €194.855 gekost. Dit bedrag is ingezet voor de coördinatie en begeleiding van deelnemende jongeren en de eenmalige opstartkosten voor 4 KmK-woningen. In 2010 waren de kosten voor gemeente Lelystad ongeveer €20.000 hoger dan het jaar daarvoor.

Tabel 4.13: Kosten van het instrument Kamers met Kansen voor gemeente Lelystad

Kosten		
2008		zie 2009
2009	€	194.855
2010	€	215.000

Om hoeveel klanten gaat het?

Tabel 4.14 geeft de in- en uitstroomcijfers van de KmK-trajecten in de jaren 2009 en 2010. Omdat het eerste KmK-traject eind januari 2009 is gestart, zijn in de tabel geen cijfers opgenomen over 2008. De weergegeven informatie is in november 2010 aangeleverd door Vitree.

Tabel 4.14: In- en uitstroom instrument Kamers met Kansen

	2009	2010
Aantal deelnemers op 1 januari	0	15
Instroom	15	23
Uitstroom	3	22
Aantal deelnemers op 31 december	12	18
Aantal trajecten gedurende het jaar	15	38
Duur traject per klant in maanden	onbekend	12,7 mnd

In de prestatieafspraken is vastgelegd dat in 2009 12 jongeren op een KmK-traject zouden worden geplaatst. In totaal hebben in 2009 15 jongeren deelgenomen aan het project Kamers met Kansen; aan de prestatieafpraak is voldaan. In 2010 lag de instroom en het totaal aantal KmK-trajecten aanzienlijk hoger. Een verklaring hiervoor is de uitbreiding van het project met twee nieuwe woningen voor Antilliaanse/Arubaanse jongeren in december 2009 en januari 2010.

De gemiddelde trajectduur van ruim een jaar verklaart het lage uitstroomcijfer in 2009. De trajecten die in 2009 zijn gestart, zijn in de loop van 2010 afgerond. Dit resulteert in een uitstroom van 22 cliënten in 2010.

Redenen van uitstroom

Via de toegestuurde vragenlijst heeft Vitree informatie aangeleverd over de redenen van uitstroom uit een KmK-traject. Tabel 4.15 laat zien dat het aandeel klanten dat uitstroomt en zelfstandig deelneemt in de maatschappij met name in 2010 groot is. Daarnaast speelt uitstroom naar een andere woonvoorziening met intensievere woonbegeleiding en uitstroom omdat de klant onvoldoende gemotiveerd is of medewerking weigert, een rol.

Tabel 4.15: Redenen van uitstroom uit het instrument Kamers met Kansen

Reden van uitstroom	2009	2010
Uitstroom naar zelfstandig bestaan (traject is positief afgerond)	1	10
Uitstroom naar andere woonvoorziening met intensievere begeleiding	0	4
Verandering persoonlijke levenssituatie (o.a. verhuizing)	0	1
Klant weigert medewerking	2	4
Overig (o.a. KmK-traject blijkt niet aan te sluiten bij begeleidingsbehoefte jongere)	0	3
Totaalaantal gerapporteerde uitstroom (tabel 4.14)	3	22
Totaalaantal trajecten gedurende het jaar (tabel 4.14)	15	38
Duurzame uitstroom naar regulier werk (>6 maanden)	onbekend	onbekend
Uitstroom overeenkomstig doelstelling Kamers met Kansen	1	10
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totale uitstroom	33,3 %	45,5 %
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totaal aantal trajecten	6,7 %	26,3 %

Resultaat in gerealiseerde uitstroom

Vitree heeft niet apart gerapporteerd over de gerealiseerde uitstroom naar (regulier) werk. Vitree geeft aan dat de KmK-trajecten niet gericht zijn op uitstroom naar werk alleen, maar op het totale pakket van zelfstandigheid op het gebied van wonen, leren en werken. Op basis van de beschikbare informatie kunnen we wel uitspraken doen over het realiseren van de doelstelling van de re-integratietrajecten van het project Kamers met Kansen. De doelstelling is het toeleiden van jongeren naar een duurzaam, financieel zelfstandig bestaan in de maatschappij. Volgens de aangeleverde informatie van Vitree zijn er in 2009 en 2010 respectievelijk 1 en 10 cliënten volgens deze doelstelling "positief" uitgestroomd. Dit impliceert dat in 2009 6,7% van de KmK-trajecten heeft geresulteerd in een zelfstandig bestaan voor de deelnemende jongeren. In 2010 is dit succespercentage opgelopen tot ruim een kwart van de KmK-trajecten in dat jaar. Enerzijds ligt dit percentage aanzienlijk lager dan het streefpercentage van 75% dat in de prestatieafspraken is vastgelegd. Dit is te verklaren door de (onverwacht) hoge instroom in KmK-trajecten in 2010. Anderzijds voldoet Vitree namelijk wel aan het aantal positieve uitstromers dat in de prestatieafspraken is vastgelegd (doel: 9 succesvolle uitstromers, gerealiseerd: 10 succesvolle uitstromers).

Ter aanvulling laat tabel 4.16 zien dat ook *tijdens* de KmK-trajecten expliciete resultaten zijn geboekt die bijdragen aan het bereiken van zelfstandige deelname van jongeren aan de maatschappij. In de jaren 2009 en 2010 hebben in totaal 4 jongeren duurzaam (tenminste 6 maanden) regulier werk gevonden. Bovendien hebben 7 jongeren tijdens het KmK-traject een opleiding gevolgd aan het Regionaal OpleidingsCentrum (ROC). Aan de jongeren die in 2010 zijn uitgestroomd, heeft Vitree gevraagd een exit-vragenlijst in te vullen. Middels de vragenlijst kunnen de jongeren hun KmK-traject beoordelen. In 2010 werd het project Kamers met Kansen gewaardeerd met gemiddeld een 9. Hiermee

voldoet Vitree ruimschoots aan de prestatieafspraken waarbij een klanttevredenheid van gemiddeld 7,5 ten doel werd gesteld.

Tabel 4.16: Resultaten tijdens Kamers met Kansen-trajecten

	2009	2010
Aantal cliënten dat duurzaam regulier werk heeft gevonden	0	4
Aantal cliënten dat opleiding heeft gevolgd	1	6
Klanttevredenheid	onbekend	9

Rendementsbepaling

Om een indruk te krijgen van het rendement van het re-integratie-instrument Kamers met Kansen zetten we de kosten voor gemeente Lelystad naast de gerealiseerde uitstroom. Wegens het ontbreken van informatie over de duurzame uitstroom naar regulier werk, gaan we daarbij enkel uit van de uitstroom die bijdraagt aan de doelstelling van de KmK-trajecten. De opbrengst van de gerealiseerde uitstroom kunnen we niet in financiële termen uitdrukken.

Tabel 4.17: Kosten versus resultaat: Kamers met Kansen

	2009	2010
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 194.855	€ 215.000
Aantal Kamers met Kansen-trajecten per jaar	15	38
Gerealiseerde uitstroom overeenkomstig doelstelling	1	10
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. aantal trajecten	6,7 %	26,3 %
Gemiddelde kosten per cliënt met KmK-traject	€ 12.990	€ 5.658

Tabel 4.17 geeft de totale en gemiddelde kosten van de re-integratietrajecten in het project Kamers met Kansen, evenals de gerealiseerde uitstroom. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat zowel de eventuele WWB-uitkeringslasten als de uitvoeringskosten van gemeente Lelystad niet zijn meegenomen in de totale kosten.

De gemiddelde kosten van een KmK-traject bedroegen in 2009 €12.990. Een jaar later zijn de gemiddelde kosten per jongere die deelneemt aan het project Kamers met Kansen meer dan gehalveerd. De halvering is met name toe te wijzen aan de gestegen instroom en uitstroom in 2010 ten opzichte van het aanloopjaar 2009.

Omdat het gemiddeld een jaar duurt voordat een jongere uitstroomt uit een KmK-traject, was de uitstroom in 2009 aanzienlijk lager. Tabel 4.17 laat zien dat gemeente Lelystad in 2009 €194.855 heeft uitgegeven aan de inkoop van 15 KmK-trajecten van Vitree. Deze investering heeft dat jaar geresulteerd in succesvolle uitstroom (uitstroom naar zelfstandig bestaan) van 1 cliënt (6,7%). In 2010 heeft de investering van €215.000 in 38 KmK-trajecten een succesvolle uitstroom van 10 cliënten (26,3%) opgeleverd.

Deelconclusie instrument Kamers met Kansen

Doel van het project Kamers met Kansen (uitgevoerd door Vitree) is om de deelnemende jongeren toe te leiden naar een duurzaam, financieel zelfstandig bestaan in de maatschappij. Vitree heeft niet apart gerapporteerd over de gerealiseerde uitstroom naar (regulier) werk. Vitree geeft aan dat de KmK-trajecten niet gericht zijn op uitstroom naar werk alleen, maar op het totale pakket van zelfstandigheid op het gebied van wonen, leren en werken.

Op basis van de aangeleverde informatie ontstaat wel een beeld over het realiseren van de doelstelling van de re-integratietrajecten van het project Kamers met Kansen. In 2009 is 1 jongere succesvol uitgestroomd volgens de doelstelling van het project (6,7% van 15 KmK-trajecten). In 2010 liep dit aantal op tot 10 jongeren (26,3% van 38 KmK-trajecten). Omdat het gemiddeld een jaar duurt voordat een jongere uitstroomt uit een KmK-traject, was de uitstroom in 2009 aanzienlijk lager dan in 2010.

De kosten van het re-integratie-instrument Kamers met Kansen bedroegen in 2009 en 2010 ongeveer twee ton. De gemiddelde kosten van een KmK-traject bedroegen in 2009 €12.990. Een jaar later zijn de gemiddelde kosten per jongere die deelneemt aan het project Kamers met Kansen meer dan gehalveerd. De halvering is met name toe te wijzen aan de gestegen instroom en uitstroom in 2010 ten opzichte van het aanloopjaar 2009.

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de rendementsbepaling niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van het project Kamers met Kansen is niet bepaald.

4.5 Project Columbus – Triade

Re-integratie-instrument Columbus

Op 4 juni 2008 is Triade gestart met het participatieproject Columbus. De Columbus-trajecten zijn gericht op cliënten met een WWB-uitkering die zijn vrijgesteld van arbeid. Tijdens het participatietraject van Triade ontvangen de cliënten intensieve begeleiding en eventueel zorg. Indien de mogelijkheden van de cliënt dit toelaten, kan een cliënt op een werk-leren locatie van Triade (of van een van de samenwerkingspartners) worden geplaatst. Daar ontvangt de cliënt begeleiding op de werkvloer. De maximale trajectduur in het project Columbus is 27 maanden (inclusief nazorg).

Doelen

Het project Columbus heeft als doel het in gang zetten van het proces van sociale integratie van de deelnemende cliënten. Bovendien moeten de competenties en vaardigheden van de cliënt gedurende het participatietraject worden vergroot.

Het gewenste eindresultaat wordt per individuele cliënt bepaald. In het algemeen is het gewenste eindresultaat de overdracht naar een vervoltraject of het bestendigen van deelname aan (dag)activiteiten.

Prestatieafspraken

De prestatieafspraken met Triade zijn gericht op de inzet van de Columbus-trajecten (*input*). In het projectplan is vastgelegd dat uitvoering wordt gegeven aan 10 tot maximaal 15 Columbus-trajecten.²⁰

Kosten

Tabel 4.18 geeft een overzicht van de kosten die gemeente Lelystad heeft betaald voor het re-integratie-instrument Columbus in de jaren 2008 en 2009. De uitvoeringskosten voor gemeente Lelystad zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten. Ook de WWB-uitkeringslasten (jaarlijks €13.500 per WWB-client) van de deelnemende cliënten zijn niet in de tabel meegenomen. De bedragen in tabel 4.18 laten zien dat de kosten in 2008 aanzienlijk lager waren dan in twee jaren erna. Triade geeft in de ingevulde vragenlijst

²⁰ Volgens Brief samenwerkingsovereenkomst, 28 april 2008.

aan dat de eerste instroom van cliënten in 2008 langzaam is opgestart. Daardoor is een aantal trajecten later dan gepland, gestart en zijn de kosten in 2008 lager uitgevallen.

Tabel 4.18: Kosten van het instrument Columbus voor gemeente Lelystad

Kosten		
2008 (vanaf juni)	€	15.727
2009	€	131.078
2010 (tot en met juni)	€	63.437

Om hoeveel klanten gaat het?

Tabel 4.9 geeft de in- en uitstroomcijfers van de Columbus-trajecten in de jaren 2008, 2009 en 2010 (tot en met 30 juni). De cijfers zijn aangeleverd door Triade. De informatie is gebaseerd op de trajectplannen en eindrapportages van individuele cliënten en de kwartaalrapportages van het project.

Tabel 4.19: In- en uitstroom instrument Columbus

	2008	2009	2010
Aantal deelnemers op 1 januari	0	12	16
Instroom	16	5	0
Uitstroom	4	1	1
Aantal deelnemers op 31 december	12	16	(30 juni 2010) 15
Aantal trajecten gedurende het jaar	16	17	16
Duur traject per klant in maanden	5 mnd	12 mnd	onbekend

In de prestatieafspraken is vastgelegd dat jaarlijks uitvoering wordt gegeven aan 10 tot maximaal 15 trajecten. Het aantal Columbus-trajecten per jaar laat zien dat aan deze prestatieafspraken wordt voldaan. Het gestelde maximum van 15 trajecten wordt in de jaren 2008 (16), 2009 (17) en 2010 (16) overschreden. In juni 2010 is het aantal trajecten doelbewust teruggebracht naar het maximum van 15.

De gegevens in tabel 4.19 laten zien dat in de periode 2008 tot 2010 in totaal 6 cliënten zijn uitgestroomd. De meeste cliënten die in 2008 zijn ingestroomd, maken ook in 2009 en de eerste helft van 2010 nog gebruik van het Columbus-traject. Dit is conform de maximale trajectduur van 27 maanden. Uitgaand van de maximale trajectduur, is uiterlijk in de tweede helft van 2010 een hogere uitstroom te verwachten. Daarover zijn op het moment van schrijven echter nog geen gegevens beschikbaar.

Redenen van uitstroom

De door Triade aangeleverde informatie geeft inzicht in de redenen van uitstroom uit de Columbus-trajecten. Vanaf de start van het project tot en met juni 2010 zijn 6 cliënten uitgestroomd uit het Columbus-traject. Tabel 4.20 toont aan dat 4 van de 6 cliënten voortijdig zijn uitgevallen, omdat zij door verschillende oorzaken niet geschikt bleken voor enig re-integratie-traject. Voor gemeente Lelystad is hiermee duidelijk geworden dat ook de inzet van een ander re-integratie-traject geen meerwaarde heeft voor deze WWB-clianten.

Tabel 4.21: Redenen van uitstroom uit instrument Columbus

Reden van uitstroom	2008	2009	2010
Cliënt trekt zich terug uit traject	0	1	0
Cliënt niet geschikt voor Columbus-traject	4	0	0
Onbekend	0	0	1
Totaalaantal gerapporteerde uitstroom (tabel 4.20)	4	1	1
Totaalaantal trajecten gedurende het jaar (tabel 4.20)	16	17	16
Duurzame uitstroom naar regulier werk (>6 maanden)	onbekend	onbekend	onbekend
Uitstroom volgens doelstelling Columbus	0	0	0
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totale uitstroom	0,0 %	0,0 %	0,0 %
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totaal aantal trajecten	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Resultaat in gerealiseerde uitstroom

Van de 6 uitgestroomde cliënten kan niet worden gezegd dat het beoogde eindresultaat van de Columbus-trajecten (namelijk overdracht naar een vervolgtraject of het bestendigen van deelname aan (dag)activiteiten) is behaald. De maximale trajectduur van 27 maanden verklaart mogelijk waarom er nog geen uitstroom is gerealiseerd die voldoet aan het beoogde eindresultaat van het Columbus-project.

Op basis van de door Triade aangeleverde informatie kunnen aanvullende uitspraken worden gedaan over de resultaten die met de deelnemende cliënten zijn geboekt *tijdens* de Columbus-trajecten. Tabel 4.22 laat zien dat bij 12 van de 15 cliënten (80%) die op 30 juni 2010 nog steeds deelnemen aan een Columbus-traject, stappen zijn gezet die bijdragen aan de doelstelling van het project. Hierbij gaan we uit van de doelstelling dat de deelnemende cliënten aansluiting vinden in een vervolgtraject of dat de deelname aan (dag)activiteiten wordt bestemdigd. 10 Cliënten nemen deel aan (dag)activiteiten via vrijwilligerswerk of begeleid werk vanuit huis, op één van de dagbestedingslocaties van Triade of via het Arbeidstrainingscentrum. 2 Cliënten zijn overgedragen naar een vervolgtraject; 1 cliënt is gestart met een re-integratie-traject in het project Broeïnest en 1 cliënt ontvangt in plaats van een WWB-uitkering inmiddels een Wajong-uitkering.

Tabel 4.22: Tussentijds resultaat van lopende Columbus-trajecten op 30 juni 2010

	2010
Cliënt verricht vrijwilligerswerk	2
Cliënt werk met begeleiding vanuit huis	1
Cliënt werkt bij Superwerk ²¹	2
Cliënt gaat naar Dagactiviteitencentrum	1
Arbeidstoeleiding in Arbeidstrainingscentrum	4
Cliënt volgt re-integratie-traject via Broeïnest	1
Cliënt uit WWB naar Wajong	1
Cliënt ontvangt begeleiding in thuissituatie	3
Totaalaantal actieve klanten op 30 juni 2010	15

²¹ Superwerk is een locatie van Triade waar mensen met een verstandelijke beperking of psychiatrische achtergrond gipsen beelden maken.

Rendementsbepaling

Bij de voorgaande re-integratie-instrumenten vergaarden we inzicht in het rendement door de kosten voor gemeente Lelystad naast de gerealiseerde uitstroom te zetten. Triade heeft echter niet gerapporteerd over uitstroom van cliënten naar regulier werk. Dit is logisch, omdat de doelgroep van het instrument Columbus bestaat uit WWB-cliënten die zijn vrijgesteld van arbeid. Wanneer we kijken naar de gerealiseerde uitstroom die bijdraagt aan de doelstelling van het project, is het rendement van het re-integratie-instrument Columbus nihil. In de periode juni 2008 tot en met juni 2010 zijn 6 cliënten uitgestroomd, waarvan de meesten gaandeweg toch niet geschikt bleken voor een Columbus-traject. Op basis van de maximale trajectduur van 27 maanden, was in de onderzoeksperiode echter ook geen hoge succesvolle uitstroom te verwachten. De gerealiseerde uitstroom blijkt voor het project Columbus op dit moment geen goede graadmeter in de rendementsbepaling.

Op basis van de door Triade aangeleverde informatie kunnen we wel uitspraken doen over de tussentijdse resultaten die zijn geboekt met de cliënten die een Columbus-traject volgen. Tabel 4.22 heeft laten zien dat 80% van de cliënten die op 30 juni 2010 nog steeds deelnemen aan een Columbus-traject, stappen hebben gezet naar deelname aan (dag)activiteiten of naar een volgend re-integratietraject. Tabel 4.23 zet deze tussentijdse resultaten naast de totale kosten van het instrument Columbus voor gemeente Lelystad. De tabel geeft de totale en gemiddelde kosten van de re-integratietrajecten in het project Columbus, evenals de gerealiseerde uitstroom en tussentijdse resultaten. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat zowel de eventuele WWB-uitkeringslasten als de uitvoeringskosten van gemeente Lelystad niet zijn meegenomen in de totale kosten. De opbrengst van de geboekte resultaten kunnen we niet in financiële termen uitdrukken.

Tabel 4.23: Kosten versus resultaat: Columbus

	2008	2009	2010
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 15.727	€ 131.078	€ 63.437
Aantal Columbus-trajecten per jaar	16	17	16
Gerealiseerde uitstroom overeenkomstig doelstelling	0	0	0
Tussentijds resultaat overeenkomstig doelstelling	onbekend	onbekend	12
Gemiddelde kosten per cliënt met Columbus-traject	€ 983	€ 7.710	€ 3.965

De gemiddelde kosten van een Columbus-traject laten per jaar grote verschillen zien. In 2008 waren de gemiddelde kosten het laagst (€983 per cliënt per jaar). Dit verschil wordt verklaard door de lange aanlooperperiode van het project in 2008, waardoor de kosten in het eerste jaar lager uitvielen. In 2010 bedroegen de gemiddelde kosten van een Columbus-traject per cliënt €3.965. Omdat alleen over de periode januari tot en met juni 2010 is gerapporteerd, zijn de kosten in 2010 vergelijkbaar met het jaar daarvoor.

In de periode 2008 tot en met 2010 is er geen uitstroom gerealiseerd die bijdraagt aan de doelstelling van het project Columbus. De geboekte tussentijdse resultaten tot juni 2010 maken een kostenvergelijking wel mogelijk. Tabel 4.23 laat zien dat gemeente Lelystad in 2008 €15.727 heeft uitgegeven aan de inkoop van 16 Columbus-trajecten van Triade. In 2009 is €131.078 geïnvesteerd in 17 trajecten en in 2010 is €63.437 geïnvesteerd in 16 Columbus-trajecten. De investeringen in deze drie jaren hebben geleid tot een succesvol tussentijds resultaat voor 12 cliënten (80%) in juni 2010.

Deelconclusie instrument Columbus

Doel van het project Columbus (uitgevoerd door Triade) is om de deelnemende WWB-cliënten over te dragen naar een vervolgtraject of te laten deelnemen aan (dag)activiteiten. Triade heeft niet gerapporteerd over de gerealiseerde uitstroom naar (regulier) werk, omdat de deelnemende WWB-cliënten zijn vrijgesteld van arbeid.

De maximale trajectduur van 27 maanden verklaart mogelijk waarom er nog geen uitstroom is gerealiseerd die voldoet aan het beoogde eindresultaat van het Columbus-project.

Wel zijn met 12 van de 15 cliënten, die eind juni 2010 nog altijd gebruik maken van een Columbus-traject, tussentijdse resultaten geboekt die bijdragen aan de doelstelling van het project. 80% van de deelnemende cliënten neemt op dat moment inmiddels deel aan (dag)activiteiten of heeft stappen gezet naar een volgend re-integratietraject. Nogmaals, dit betreft een tussentijds resultaat, dat eind juni 2010 nog niet heeft geleid tot succesvolle uitstroom uit het Columbus-traject.

De totale en gemiddelde kosten van het project Columbus laten grote verschillen per jaar zien. In 2008 waren de gemiddelde kosten het laagst (€983 per cliënt per jaar) en in 2009 het hoogst (€7.710 per cliënt per jaar). De totale kosten van het re-integratie-instrument Columbus tellen op tot €210.242 (cumulatief van juni 2008 tot en met juni 2010).

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de rendementsbepaling niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van het project Columbus is niet bepaald.

4.6 Project Broeiness – Het Idee

Re-integratie-instrument Broeiness

Externe uitvoeringspartner Het Idee geeft sinds 1 september 2009 uitvoering aan het project Broeiness in gemeente Lelystad. Het project Broeiness richt zich op niet-werkende werkzoekenden (NWW). De doelgroep omvat WWB-gerechtigden, maar ook niet-uitkeringsgerechtigden en mensen die via het UWV een uitkering ontvangen. De cliënten worden thuis bezocht. In een persoonlijk gesprek wordt bepaald of de cliënt in aanmerking komt voor een activerend coachingstraject binnen het project Broeiness. In individuele coachingsgesprekken en groepsgesprekken krijgt de cliënt inzicht in de eigen mogelijkheden. Vervolgens wordt de cliënt begeleid naar activerende activiteiten, een werkervaringsplaats, vrijwilligerswerk of een verloningsbaan binnen het project Broeiness. Er is geen maximale duur van een Broeiness-traject vastgesteld.

Doel

Doel van het project Broeiness is de verhoging van de arbeidsparticipatie van bijstandsgerechtigden. Individuele deelnemers dienen één of meerdere treden te stijgen op de participatieladder (van sociaal isolement naar ontmoeting, activering, participatie en uiteindelijk deelname op de arbeidsmarkt).

Prestatieafspraken

De prestatieafspraken die gemeente Lelystad met Het Idee heeft vastgelegd, hebben betrekking op de instroom van cliënten (*input*). Met Het Idee is afgesproken dat jaarlijks 125 niet-werkende werkzoekenden worden bezocht. Een kwart van deze groep (31 cliënten) zal direct worden doorverwezen naar het bestaande aanbod van voorzieningen van de afdeling Werk, Inkomen en Zorg. 40% van de bezochte NWW (50 cliënten) zal deelnemen aan participatieactiviteiten in het project Broeiness.²²

Kosten

Gemeente Lelystad draagt jaarlijks financieel bij aan het project Broeiness. De kosten voor de inzet van Broeiness-trajecten voor WWB-gerechtigden worden gefinancierd uit

²² Volgens projectbeschrijving Broeiness, 26 november 2008.

het WWB-werkdeel. Voor deelnemers met een WWB-uitkering loopt de uitkering tijdens een Broeiness-traject door (gemiddeld €13.500 per cliënt per jaar).

Tabel 4.24 geeft een overzicht van de kosten die gemeente Lelystad in de jaren 2009 (vanaf september) en 2010 (tot en met september) uit het WWB-werkdeel heeft bijgedragen aan het project Broeiness. De kosten van eventuele WWB-uitkeringen, alsmede de uitvoeringskosten voor gemeente Lelystad zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten.

Tabel 4.24: Kosten van het instrument Broeiness voor gemeente Lelystad

	Kosten
2009 (vanaf september)	€ 137.909
2010 (tot en met september)	€ 200.000

Tabel 4.24 geeft aan dat de kosten in 2010 absoluut hoger waren dan in 2009. Echter, rekening houdend met het aantal maanden waarover de kosten zijn berekend, waren de totale kosten in 2009 relatief hoger dan in 2010. Dit is waarschijnlijk te verklaren door de opstartkosten waarmee Het Idee in 2009 te maken had.

Om hoeveel klanten gaat het?

De in- en uitstroomcijfers van het re-integratieproject Broeiness in de jaren 2009 en 2010 zijn opgenomen in tabel 4.25. De cijfers zijn aangeleverd door Het Idee en zijn gebaseerd op de cliëntregistratie van het project Broeiness.

In totaal zijn er in de periode van september 2009 tot en met september 2010 117 niet-werkende werkzoekenden benaderd via een huisbezoek (niet opgenomen in tabel). In de prestatieafspraken met Het Idee was vastgelegd dat dit er jaarlijks 125 moeten zijn.

De 117 huisbezoeken hebben geresulteerd in 22 Broeiness-trajecten in 2009 en 73 Broeiness-trajecten in 2010. Zowel absoluut als verhoudingsgewijs is het totaalaantal trajecten in 2009 lager dan in 2010. Het project Broeiness is in september 2009 gestart met voorbereidende activiteiten. Pas in december zijn de eerste huisbezoeken uitgevoerd, waardoor de instroom en het totaalaantal trajecten in 2009 lager uitkomt.

Met de instroom van 51 cliënten in een Broeiness-traject in 2010 voldoet Het Idee ruimschoots aan de prestatieafpraak. Volgens de prestatieafpraak zouden jaarlijks immers 50 cliënten starten met een Broeiness-traject.

In 2009 zijn geen cliënten uitgestroomd uit een Broeiness-traject. Dit is geen verrassing gezien de korte looptijd van het project in 2009 (4 maanden, inclusief voorbereidingen). In 2010 zijn 4 cliënten uitgestroomd.

Over de gemiddelde trajectduur is geen informatie aangeleverd door Het Idee.

Tabel 4.25: In- en uitstroom instrument Broeiness

	2009	2010
Aantal deelnemers op 1 januari	0	22
Instroom	22	51
Uitstroom	0	4
Aantal deelnemers op 31 december	22	69
Aantal trajecten gedurende het jaar	22	73
Duur traject per klant in maanden	onbekend	onbekend

Redenen van uitstroom

Het Idee heeft informatie aangeleverd over de redenen van uitstroom uit de Broeiness-trajecten. In 2009 is niemand uitgestroomd uit een Broeiness-traject. Van de 4 uitgestroomde cliënten in 2010 zijn er 2 uitgestroomd naar regulier werk, 1 cliënt is uitgestroomd naar vrijwilligerswerk en 1 cliënt is uitgestroomd naar een opleiding (zie tabel 4.26).

Tabel 4.26: Redenen van uitstroom uit het instrument Broeiness

Reden van uitstroom	2009	2010
Uitstroom naar regulier werk	0	2
Uitstroom naar vrijwilligerswerk	0	1
Uitstroom naar opleiding	0	1
Totaalaantal gerapporteerde uitstroom (tabel 4.25)	0	4
Totaalaantal trajecten gedurende het jaar (tabel 4.25)	22	73
Duurzame uitstroom naar regulier werk (>6 maanden)	onbekend	onbekend
Uitstroom overeenkomstig doelstelling Broeiness	0	4
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totale uitstroom	0,0 %	100,0 %
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totaal aantal trajecten	0,0 %	5,5 %

Resultaat in gerealiseerde uitstroom

Het Idee heeft niet gerapporteerd over de duurzaamheid van de gerealiseerde uitstroom naar regulier werk. Wegens het ontbreken van deze informatie kunnen we de duurzame uitstroom niet meenemen in de rendementsbepaling. Op basis van de beschikbare informatie kunnen we uitspraken te doen over het realiseren van de doelstelling van het project Broeiness. De doelstelling van de Broeiness-trajecten is het verhogen van de (arbeids)participatie van deelnemers door ze één of meerdere treden te laten stijgen op de participatieladder.

Het Idee stelt dat de cliënten die deelnemen aan het project Broeiness al een eerste stap op de participatieladder hebben gezet. Dit zou dan veelal een tussentijds resultaat betreffen, omdat slechts enkele deelnemers daadwerkelijk zijn uitgestroomd uit het Broeiness-traject. Er is geen informatie beschikbaar over de trede van de participatieladder waarop de cliënt zich bij instroom bevindt en de trede van de participatieladder waarop de cliënt zich eind september 2010 of op het moment van uitstroom bevindt. Een vergelijking tussen deze twee waarden zou een beter beeld geven van de vooruitgang die per cliënt is geboekt.

Op basis van de beschikbare uitstroomgegevens kunnen we stellen dat de gerealiseerde uitstroom in 2010 voor alle 4 uitgestroomde deelnemers overeenkomt met de doelstelling van het instrument Broeiness. Door uitstroom naar (vrijwilligers)werk of opleiding is de (arbeids)participatie van de deelnemers toegenomen. Oftewel, van de 73 Broeiness-deelnemers in 2010 is 5,5 % succesvol uitgestroomd.

Rendementsbepaling

Om een indruk te krijgen van het rendement van het re-integratie-instrument Broeiness zetten we de kosten voor gemeente Lelystad naast de gerealiseerde uitstroom. Vanwege het ontbreken van informatie over de duurzame uitstroom naar regulier werk, gaan we daarbij uit van de uitstroom die bijdraagt aan de doelstelling van de het project Broeiness. Het is bekend dat de uitstroom naar regulier werk een besparing op het WWB-

inkomensdeel oplevert (€13.500 per cliënt per jaar). De opbrengst van de overige uitstroom kunnen we niet in financiële termen uitdrukken.

Tabel 4.27: Kosten versus resultaat: Broeiness

	2009	2010
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 137.909	€ 200.000
Aantal Broeiness-trajecten per jaar	22	73
Gerealiseerde uitstroom overeenkomstig doelstelling	0	4
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. aantal trajecten	0,0 %	5,5 %
Gemiddelde kosten per cliënt met Broeiness-traject	€ 6.269	€ 2.740

Tabel 4.27 geeft de totale en gemiddelde kosten van de Broeiness-trajecten, evenals de gerealiseerde uitstroom. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat zowel eventuele WWB-uitkeringslasten als de uitvoeringskosten niet zijn meegenomen in de totale kosten.

De gemiddelde kosten van een Broeiness-traject waren in 2009 aanzienlijk hoger (€6.269) dan in 2010 (€2.740). Dit is toe te schrijven aan enerzijds de relatief hoge (opstart)kosten in 2009, anderzijds de hoge instroom van cliënten in 2010.

In 2009 heeft gemeente Lelystad €137.909 besteed aan de inkoop van 22 Broeiness-trajecten. In de opstartmaanden van het project in 2009 is nog geen uitstroom gerealiseerd. In 2010 heeft gemeente Lelystad €200.000 geïnvesteerd in 73 Broeiness-trajecten met als resultaat een succesvolle uitstroom (gestegen participatieniveau) van 4 cliënten (5,5%).

Deelconclusie instrument Broeiness

Doel van het re-integratieproject Broeiness is het verhogen van de (arbeids)participatie van de deelnemers door ze één of meer treden op de participatieladder te laten stijgen. Uit de aangeleverde informatie blijkt dat in 2009 niemand van de 22 deelnemers is uitgestroomd uit een Broeiness-traject. Dit is te verklaren doordat het project pas in september 2009 is gestart en de eerste trajecten pas in december 2009 zijn begonnen. In 2010 zijn 4 van de 73 deelnemers (5,5%) uitgestroomd naar regulier werk, vrijwilligerswerk en opleiding. Deze uitstroom is conform de doelstelling van het Broeinessproject.

In 2009 heeft het Broeiness project in totaal €137.909 gekost en in 2010 €200.000. De gemiddelde kosten van een Broeiness-traject lagen in 2009 echter aanzienlijk hoger (€6.269) dan in 2010 (€2.740). Dit is toe te schrijven aan enerzijds de relatief hoge (opstart)kosten in 2009, anderzijds de hoge instroom van cliënten in 2010.

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de rendementsbepaling niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van de Broeiness-trajecten is niet bepaald.

4.7 Pilot Talentmanagers – Gemeente Lelystad

Re-integratie-instrument Talentmanagers

Vanaf 1 oktober 2008 is de pilot Talentmanagers in gemeente Lelystad gestart. Oorspronkelijk kende de pilot een duur van 1 jaar, maar eind 2009 is de pilot verlengd. In dit onderzoek focussen we op de onderzoeksperiode november 2008 tot en met december 2009. De pilot wordt uitgevoerd door 2 talentmanagers uit team Werk van de afdeling Werk, Inkomen en Zorg. De talentmanagers richten zich op het voorkomen van

uitval van jongeren en het 'opsporen' van jongeren die niet meer in beeld zijn in de keten van dienstverlening. Dat doen zij door jongeren met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt actief te benaderen en te begeleiden. Daarnaast hebben de talentmanagers een coördinerende rol en stimuleren zij bestaande (hulp)instanties om maatwerk te leveren. Er is geen maximale duur voor een Talentmanagement-traject vastgesteld.

Doelen

De pilot Talentmanagers heeft als doel om jongeren die zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen terug te begeleiden naar een toekomstbestendige loopbaan. Het streven is dat er in 2012 geen jongeren in de gemeente zijn, waarvan niet duidelijk is wat zij doen (alle jongeren 'in beeld').

Prestatieafspraken

De prestatieafspraken die zijn gemaakt met de talentmanagers hebben betrekking op de instroom in de pilot Talentmanagers (*input*). In november 2008 moeten 10 jongeren zijn gestart met een Talentmanagement-traject. In februari 2009 moet dit aantal zijn uitgebreid met tenminste 10 nieuwe trajecten.

Kosten

Tabel 4.28 toont de kosten van de participatiepilot Talentmanagers voor gemeente Lelystad in 2008 en 2009. Eventuele uitkeringslasten van de deelnemende jongeren (via de Wet Investeren in Jongeren) zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten. De totale kosten waren in beide jaren verhoudingsgewijs even hoog. De jaarlijkse kosten komen overeen met de kosten van de inzet van 2 fulltime medewerkers (de talentmanagers).

Tabel 4.28: Kosten van het instrument Talentmanagers voor gemeente Lelystad

	Kosten	
2008 (vanaf oktober)	€	27.500
2009	€	110.000

Om hoeveel klanten gaat het?

In tabel 4.29 worden de in- en uitstroomcijfers van de Talentmanagement-trajecten samengevat. De cijfers zijn gebaseerd op de aangeleverde individuele cliëntrapportages van de talentmanagers.

In de prestatieafspraken is vastgelegd dat zowel in 2008 als in 2009 10 nieuwe Talentmanagement-trajecten moesten worden gestart. De instroomcijfers in beide jaren laten zien dat aan deze afspraak ruimschoots is voldaan (21 en 24 nieuwe trajecten).

In 2009 zijn 12 jongeren uitgestroomd uit een Talentmanagement-traject. Dat er in 2008 geen uitstroom is gerealiseerd, is toe te wijzen aan de korte looptijd van de pilot in dat jaar. De gemiddelde duur van een Talentmanagement-traject in de periode oktober 2008 tot en met december 2009 was ongeveer 13 maanden.

Het jaarlijkse totaal aantal Talentmanagement-trajecten stijgt van 21 in 2008 naar 46 in 2009.

Tabel 4.29: In- en uitstroom instrument Talentmanagers

	2008	2009
Aantal deelnemers op 1 januari	0	21
Instroom	21	25
Uitstroom	0	12
Aantal deelnemers op 31 december	21	34
Aantal trajecten gedurende het jaar	21	46
Duur traject per klant in maanden	12,8 maanden	

Redenen van uitstroom

De door de talentmanagers aangeleverde informatie geeft tevens inzicht in de redenen van uitstroom uit de Talentmanagement-trajecten (zie tabel 4.30). In 2009 stroomde de grootste groep jongeren uit naar een opleiding. Ook de uitstroom naar passende hulpverlening en regulier werk kwam relatief vaak voor. Bovendien stroomden in 2009 2 jongeren uit wegens een gebrek aan motivatie om het Talentmanagement-traject voort te zetten.

Tabel 4.30: Redenen van uitstroom uit instrument Talentmanagers

Reden van uitstroom	2008	2009
Uitstroom naar regulier werk	0	2
Uitstroom naar opleiding	0	4
Uitstroom naar passende zorg/hulpverlening	0	2
Doorstroom naar ander re-integratie-instrument	0	1
Cliënt is onvoldoende gemotiveerd	0	2
Uitstroom zonder dat doelen zijn behaald	0	1
Verandering persoonlijke leefsituatie (o.a. verhuizing, justitieel traject)	0	0
Totaalaantal gerapporteerde uitstroom (tabel 4.29)	0	12
Totaalaantal trajecten gedurende het jaar (tabel 4.29)	21	46
Duurzame uitstroom naar regulier werk (>6 maanden)	onbekend	onbekend
Uitstroom volgens doelstelling Talentmanagers	0	9
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totale uitstroom	0,0 %	75,0 %
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totaal aantal trajecten	0,0 %	19,6 %

Resultaat in gerealiseerde uitstroom

Hoewel in 2009 uitstroom naar regulier werk is gerealiseerd, is bij de talentmanagers niet bekend in hoeverre de uitstroom naar werk duurzaam was. Wegens het ontbreken van deze informatie, nemen we de duurzame uitstroom niet mee in de rendementsbepaling.

Wel kunnen we op basis van de beschikbare informatie uitspraken doen over het realiseren van de doelstelling van het pilotproject Talentmanagers. Doel van de Talentmanagement-trajecten is namelijk om jongeren die zijn uitgevallen of dreigen uit

te vallen in beeld te krijgen en terug te begeleiden naar een toekomstbestendige loopbaan. We veronderstellen dat het behalen van dit doel wordt weerspiegeld in de gerealiseerde uitstroom naar regulier werk, een opleiding of passende hulpverlening en de gerealiseerde doorstroom naar een volgend re-integratie-instrument. Deze uitstroomresultaten dragen bij aan het behalen van de doelstelling van het pilotproject (zie tabel 4.30: *uitstroom overeenkomstig doelstelling Talentmanagers*). Volgens deze benadering droeg in 2009 driekwart van de totale uitstroom bij aan de doelstelling van het participatieproject Talentmanagers. Ten opzichte van het totaal aantal trajecten stroomde in 2009 bijna 1 op de 5 jongeren in een Talentmanagement-traject "succesvol" uit.

Rendementsbepaling

Om een indruk te krijgen van het rendement van het participatieproject Talentmanagers zetten we de kosten voor gemeente Lelystad naast de gerealiseerde uitstroom. Vanwege het ontbreken van informatie over de duurzame uitstroom naar regulier werk, gaan we daarbij uit van de uitstroom die bijdraagt aan de doelstelling van het pilotproject. De opbrengst van de gerealiseerde uitstroom kunnen we niet in financiële termen uitdrukken.

Tabel 4.31: Kosten versus resultaat: Talentmanagers

	2008	2009
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 27.500	€ 110.000
Aantal Talentmanagement-trajecten per jaar	21	46
Gerealiseerde uitstroom overeenkomstig doelstelling	0	9
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. aantal trajecten	0,0 %	19,6 %
Gemiddelde kosten per cliënt met Talentmanagement-traject	€ 1.310	€ 2.391

Tabel 4.31 geeft de totale en gemiddelde kosten van de Talentmanagement-trajecten, evenals de gerealiseerde uitstroom. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat zowel eventuele uitkeringslasten volgens de WIJ niet zijn meegenomen in de totale kosten. De gemiddelde kosten van een Talentmanagement-traject bedragen in 2008 €1.310 en in 2009 €2.391. Dit verschil is te verklaren door het relatief hoge aantal trajecten dat in de beginmaanden van het pilotproject in 2008 is gestart.

In 2008 heeft gemeente Lelystad €27.500 geïnvesteerd in 21 Talentmanagement-trajecten. Dat jaar werd nog geen uitstroom gerealiseerd. In 2009 investeerde de gemeente €110.000 in 46 trajecten. Deze investering resulteerde in een succesvolle uitstroom (naar een toekomstbestendige loopbaan via werk, opleiding, passende hulpverlening of re-integratie) van 9 jongeren (19,6%).

Deelconclusie instrument Talentmanagers

De pilot Talentmanagers heeft als doel om jongeren die zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen terug te begeleiden naar een toekomstbestendige loopbaan.

In het startjaar 2008 is geen van de 21 deelnemende jongeren succesvol uitgestroomd naar werk, opleiding, passende hulpverlening of re-integratie. In 2009 zijn 9 van de 46 jongeren (19,6%) succesvol uitgestroomd.

De totale kosten omvatten de kosten van twee fulltime Talentmanagers (€110.000 per volledig jaar). De gemiddelde kosten van een Talentmanagement-traject bedragen in 2008 €1.310 en in 2009 €2.391. Het kostenverschil is te verklaren door het relatief hoge aantal trajecten dat in de beginmaanden van het pilotproject in 2008 is gestart.

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de rendementsbepaling niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van de Talentmanagement-trajecten is niet bepaald.

4.8 Vrijwilligerswerk – Welzijn Lelystad

Re-integratie-instrument Vrijwilligerswerk

Sinds 2003 geeft Stichting Welzijn Lelystad (voorheen Stichting Pluspunt+) uitvoering aan het re-integratie-instrument Vrijwilligerswerk. Welzijn Lelystad plaatst WWB-gerechtigden van gemeente Lelystad bij vrijwilligersorganisaties en biedt de cliënten ondersteuning bij het uitvoeren van het vrijwilligerswerk. WWB-clënten kunnen zo wennen aan de structuur en het ritme van werk. Het vrijwilligerswerk wordt uitgevoerd met behoud van de WWB-uitkering. Er is geen maximale duur van een vrijwilligerswerk-traject bepaald.

Doelen

Het plaatsen van WWB-clënten bij vrijwilligersorganisaties heeft als doel om (langdurig) werklozen via vrijwilligerswerk te laten doorstromen naar een betaalde baan op de reguliere arbeidsmarkt.²³

Prestatieafspraken

Met Welzijn Lelystad zijn alleen prestatieafspraken gemaakt over de instroom in het re-integratie-instrument Vrijwilligerswerk (*input*). Welzijn Lelystad dient iedere, door gemeente Lelystad aangemelde, WWB-client haar dienstverlening aan te bieden. Het maximum aantal aanmeldingen voor vrijwilligerswerk per jaar is 65 cliënten.²³

Kosten

Tabel 4.32 geeft een overzicht van de kosten van het instrument Vrijwilligerswerk voor gemeente Lelystad in de jaren 2007 tot en met 2009. De kosten van de WWB-uitkeringen van deelnemende cliënten (gemiddeld €13.500 per cliënt per jaar), alsmede de uitvoeringskosten voor gemeente Lelystad zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten.

De financiële bijdrage van gemeente Lelystad bedraagt €1.450 per succesvol bemiddelde WWB-client. Een cliënt is succesvol bemiddeld wanneer hij/zij op passend vrijwilligerswerk is geplaatst. De financiële bijdrage voor de bemiddeling van de WWB-doelgroep is door gemeente Lelystad gemaximeerd tot €43.500. Dit bedrag wordt bereikt met de succesvolle bemiddeling van 30 WWB-clënten.

Tabel 4.32: Kosten van het instrument Vrijwilligerswerk voor gemeente Lelystad

	Kosten
2007	€ 43.500
2008	€ 39.150
2009	€ 39.150

Opvallend is het verschil tussen het maximum aantal cliënten waarvoor een financiële bijdrage wordt betaald (30 cliënten) en het maximum aantal cliënten dat voor het instrument Vrijwilligerswerk mag worden aangemeld volgens de prestatieafpraak met Welzijn Lelystad (65 cliënten). Wanneer meer dan 30 cliënten worden aangemeld en succesvol worden bemiddeld, ontvangt Welzijn Lelystad daarvoor geen financiële

²³ Volgens subsidieverstrekking Pluspunt Vrijwilligerswerk, 2009.

bijdrage. De financiële prikkel om meer dan 30 WWB-cliënten te bemiddelen naar vrijwilligerswerk lijkt dan ook beperkt.

In 2007 is de maximale financiële bijdrage van €43.500 bereikt. In 2008 en 2009 waren de kosten voor gemeente Lelystad lager; er werd een financiële bijdrage van €39.150 betaald. Dit bedrag weerspiegelt een succesvolle bemiddeling van 27 WWB-cliënten.

Om hoeveel klanten gaat het?

Op basis van het eigen registratiesysteem heeft Welzijn Lelystad informatie aangeleverd over het aantal ingestroomde WWB-cliënten. Er is alleen informatie aangeleverd over de instroom in het instrument Vrijwilligerswerk in 2007, 2008 en 2009 (zie tabel 4.33). De instroomcijfers laten zien dat de instroom in 2007 groot was (54 cliënten), maar de twee volgende jaren bijna halveerde tot een aantal van 29 ingestroomde cliënten. Het opmerkelijk hoge instroomcijfer in 2007 verklaart Welzijn Lelystad door de instroom van 25 cliënten van Lavora B.V.. Deze groep cliënten is vanuit het Verloningsinstrument (zie paragraaf 3.1) op een Vrijwilligerswerk-traject geplaatst. Dit leverde in 2007 een eenmalige hoge instroom in het re-integratie-instrument van Welzijn Lelystad op.

Het instroomcijfer in 2007 ligt het dichtst bij het maximum aantal Vrijwilligerswerk-trajecten dat in de prestatieafspraken met Welzijn Lelystad is vastgelegd (65 trajecten). In 2008 en 2009 ligt het totaalaantal trajecten aanzienlijk verder van dit maximum af. Met de instroom van 29 cliënten wordt in die jaren het maximum aantal trajecten dat door gemeente Lelystad wordt gefinancierd (30 trajecten) wel dicht benaderd. Overigens laat een vergelijking met de totale kosten van het re-integratie-instrument in 2008 en 2009 zien dat van de 29 ingestroomde cliënten er beide jaren 27 cliënten succesvol zijn bemiddeld naar vrijwilligerswerk.²⁴

Volgens de aangeleverde informatie van Welzijn Lelystad lag de gemiddelde trajectduur van het instrument Vrijwilligerswerk in 2007, 2008 en 2009 tussen drie en zes maanden.

Tabel 4.33: In- en uitstroom instrument Vrijwilligerswerk

	2007	2008	2009
Aantal deelnemers op 1 januari	onbekend	onbekend	onbekend
Instroom	54	29	29
Uitstroom	onbekend	onbekend	onbekend
Aantal deelnemers op 31 december	onbekend	onbekend	onbekend
Aantal trajecten gedurende het jaar	54	29	29
Duur traject per klant in maanden	3-6 mnd	3-6 mnd	3-6 mnd

Gerealiseerde uitstroom

In 2010 is Stichting Pluspunt+ gefuseerd in Stichting Welzijn Lelystad. Vanwege de fusie is de overstap gemaakt naar een nieuw cliëntvolgsysteem. Tijdens deze overstap is cliëntinformatie over voorgaande jaren verloren gegaan. Hierdoor is er geen informatie beschikbaar over de gerealiseerde uitstroom uit het instrument Vrijwilligerswerk in de jaren 2007 tot en met 2009. Redenen van uitstroom en cijfers over duurzame uitstroom zijn onbekend. Het is niet duidelijk in hoeverre de plaatsing van WWB-cliënten op vrijwilligerswerk heeft geleid tot de beoogde doorstroom naar een betaalde baan op de reguliere arbeidsmarkt. Het is daardoor ook niet mogelijk om in de rendementsbepaling

²⁴ In 2008 en 2009 werd door gemeente Lelystad een financiële bijdrage van €39.150 betaald. Per succesvol bemiddelde cliënt wordt €1.450 betaald. Dus in 2008 en 2009 werden jaarlijks ($\frac{€39.150}{€1.450} =$) 27 WWB-cliënten aan vrijwilligerswerk geholpen.

van het instrument Vrijwilligerswerk de kosten voor gemeente Lelystad te vergelijken met de gerealiseerde uitstroom.

Rendementsbepaling

Wegens het ontbreken van de nodige informatie kan geen vergelijk worden gemaakt tussen de kosten van het instrument Vrijwilligerswerk en het resultaat in termen van (duurzame) uitstroom naar regulier werk. Wel geeft tabel 4.34 een overzicht van de jaarlijkse gemiddelde kosten per cliënt die heeft deelgenomen aan een Vrijwilligerswerk-traject.

De gemiddelde kosten per cliënt die is gestart met een Vrijwilligerswerk-traject variëren van €806 in 2007 tot €1.350 in 2008 en 2009. De lage gemiddelde kosten per cliënt in 2007 zijn met name te danken aan de extra instroom van 25 cliënten van Lavora B.V..

Tabel 4.34: Kosten versus resultaat: Vrijwilligerswerk

	2007	2008	2009
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 43.500	€ 39.150	€ 39.150
Aantal Vrijwilligerswerk-trajecten gedurende het jaar	54	29	29
Gemiddelde kosten per cliënt met Vrijwilligerswerk-traject	€ 806	€ 1.350	€ 1.350

Deelconclusie instrument Vrijwilligerswerk

Het re-integratie-instrument Vrijwilligerswerk van Welzijn Lelystad heeft als doel om WWB-gerechtigden via vrijwilligerswerk te laten doorstromen naar een betaalde baan op de reguliere arbeidsmarkt.

In 2007 zijn 54 cliënten gestart met een Vrijwilligerswerk-traject. In 2008 en 2009 lag dit aantal aanzienlijk lager (jaarlijks 29 ingestroomde WWB-gerechtigden). De hoge instroom in 2007 wordt door Welzijn Lelystad verklaard door de eenmalige extra instroom van 25 cliënten vanuit het Verloningsinstrument van Lavora B.V..

In 2010 is Welzijn Lelystad overgestapt naar een nieuw cliëntvolgsysteem. Bij deze overstap zijn cliëntgegevens over de jaren 2007 tot en met 2009 verloren gegaan. Hierdoor is er geen informatie beschikbaar over de gerealiseerde uitstroom uit het instrument Vrijwilligerswerk in deze jaren. Het is onbekend hoeveel WWB-cliënten (duurzaam) zijn doorgestroomd van vrijwilligerswerk naar een reguliere, betaalde baan. De rendementsbepaling in termen van (duurzame) uitstroom naar regulier werk is voor het instrument Vrijwilligerswerk dan ook onmogelijk.

De jaarlijkse, gemiddelde kosten per cliënt die gebruik heeft gemaakt van het instrument Vrijwilligerswerk bedroegen in 2007 €806 en in 2008 en 2009 €1.350. Het verschil in gemiddelde kosten is wederom toe te wijzen aan de substantieel hogere instroom van WWB-cliënten in 2007.

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de berekeningen niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van het instrument Vrijwilligerswerk is niet bepaald.

4.9 ZP-trajecten – ZP Flevoland

Re-integratie-instrument ZP-trajecten

De re-integratievoorziening ZP-trajecten wordt sinds 1 januari 2008 uitgevoerd door ZP Flevoland. De ZP-trajecten zijn gericht op Zelfstandigen Zonder Personeel (ZP'ers) die vanuit een WWB-situatie (van plan zijn) een eigen bedrijf te starten. Het betreft zelfstandigen die zonder die ondersteuning een slechte kans hebben om de cruciale eerste 3 jaar met hun onderneming te overleven. In een ZP-traject wordt ondermeer

ondersteuning geboden bij het opstellen van een ondernemingsplan, het aanvragen van kredieten en het voeren van de financiële administratie. Dit gebeurt door een bedrijfscoach, workshops en trainingen. Het ZZP-traject wordt in principe gevolgd met behoud van de WWB-uitkering. Er is geen maximale trajectduur vastgesteld.

Doelen

Doel van de ZZP-trajecten is het bevorderen van uitstroom van WWB-gerechtigden naar ondernemerschap en het voorkomen van bedrijfsbeëindigingen bij de doelgroep.

Prestatieafspraken

Met ZZP Flevoland is een prestatieafpraak gemaakt, gericht op de instroom in de ZZP-trajecten (*input*). Gestreefd wordt naar een instroom van 20 nieuwe cliënten op jaarbasis voor de gehele provincie Flevoland (ZZP Flevoland voert tevens ZZP-trajecten uit voor andere gemeenten in de provincie).

Kosten

De gemiddelde trajectprijs van een ZZP-traject bedraagt voor gemeente Lelystad ongeveer €3.250 per cliënt per jaar. Naast de trajectkosten heeft gemeente Lelystad in 2008 en 2009 financiële middelen beschikbaar gesteld voor opstart- en overheadkosten van het re-integratie-instrument. Tabel 4.35 geeft een overzicht van de financiële middelen die gemeente Lelystad in 2008 en 2009 totaal heeft betaald aan ZZP Flevoland voor het instrument ZZP-trajecten. De kosten van de WWB-uitkeringen (gemiddeld €13.500 per cliënt per jaar), alsmede de uitvoeringskosten voor gemeente Lelystad zijn in de tabel buiten beschouwing gelaten.

De bedragen in tabel 4.35 laten een stijging van de jaarlijkse kosten van de ZZP-trajecten van ZZP Flevoland zien.

Tabel 4.35: Kosten van ZZP-trajecten voor gemeente Lelystad

	Kosten
2008	€ 138.868
2009	€ 211.852

Om hoeveel klanten gaat het?

Tabel 4.36 geeft de in- en uitstroomcijfers van de ZZP-trajecten in de jaren 2008 en 2009. De cijfers zijn aangeleverd door ZZP Flevoland. In de tabel zijn alleen cliënten van gemeente Lelystad meegenomen. De instroom van nieuwe cliënten uit gemeente Lelystad was in 2008 en 2009 min of meer gelijk (respectievelijk 15 en 16 cliënten). Het lagere totaal aantal trajecten in 2008 (15) is waarschijnlijk toe te schrijven aan de opstartperiode van het re-integratie-instrument in dat jaar. De gemiddelde trajectduur per cliënt bedroeg in beide jaren 12 maanden.

De instroomcijfers omvatten alleen de instroom van cliënten uit gemeente Lelystad. De instroom van cliënten uit andere gemeenten is niet meegenomen. Toch benadert ZZP Flevoland hiermee de prestatieafpraak met gemeente Lelystad (jaarlijkse instroom van 20 nieuwe cliënten) al redelijk.

Tabel 4.36: In- en uitstroom ZP-trajecten gemeente Lelystad

	2008	2009
Aantal deelnemers op 1 januari	0	7
Instroom	15	16
Uitstroom	8	21
Aantal deelnemers op 31 december	7	2
Aantal trajecten gedurende het jaar	15	23
Duur traject per klant in maanden	12 mnd	12 mnd

Redenen van uitstroom

ZP Flevoland heeft op basis van hun cliëntadministratie informatie aangeleverd over de redenen van uitstroom uit de ZP-trajecten in 2008 en 2009. Tabel 4.37 geeft een overzicht van de redenen van uitstroom per jaar.

De gerealiseerde uitstroom in 2008 is substantieel lager dan de uitstroom in 2009. Dit wordt door ZP Flevoland toegewezen aan de opstartperiode van de ZP-trajecten in 2008. Uitstroom wegens ziekte was in 2008 de meest voorkomende reden van uitstroom. De gerealiseerde uitstroom in 2009 bestond voornamelijk uit uitstroom naar ondernemerschap (ZP'er start een eigen bedrijf, fulltime of parttime) en naar regulier werk (loondienst).

Tabel 4.37: Redenen van uitstroom uit ZP-trajecten gemeente Lelystad

Reden van uitstroom	2008	2009
Uitstroom naar ondernemerschap, fulltime	1	6
Uitstroom naar ondernemerschap, parttime	1	4
Uitstroom naar regulier werk (loondienst)	1	6
Uitstroom naar sociale werkvoorziening	0	1
Uitstroom naar opleiding	0	1
Cliënt onvoldoende gemotiveerd	1	0
Overig (o.a. uitstroom wegens ziekte)	4	3
Totaalaantal gerapporteerde uitstroom (tabel 4.36)	8	21
Totaalaantal trajecten gedurende het jaar (tabel 4.36)	15	23
Duurzame uitstroom naar regulier werk (>6 maanden)	onbekend	onbekend
Uitstroom volgens doelstelling ZP-trajecten	2	10
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totale uitstroom	25,0 %	47,6 %
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totaal aantal trajecten	13,3 %	43,5 %

Resultaat in duurzame uitstroom naar regulier werk

In 2008 zijn met de inzet van een ZP-traject drie cliënten uitgestroomd naar ondernemerschap of regulier werk in loondienst. In 2009 waren dat 16 cliënten. Het is bij ZP Flevoland niet bekend in hoeverre de gerealiseerde uitstroom naar werk duurzaam was. Hierdoor kan de duurzame uitstroom naar regulier werk niet worden meegenomen in de rendementsbepaling.

Wel kunnen we de gerealiseerde uitstroom vergelijken met de doelstelling van het re-integratie-instrument ZP-trajecten. Het voornaamste doel van de ZP-trajecten is het bevorderen van uitstroom van WWB-gerechtigden naar ondernemerschap. De gegevens in tabel 4.37 laten zien dat in 2008 twee cliënten fulltime of parttime zijn uitgestroomd naar ondernemerschap. Oftewel, ruim 13% van het totaal aantal ZP-trajecten heeft in 2008 geresulteerd in uitstroom naar ondernemerschap. In 2009 zijn tien cliënten "succesvol" uitgestroomd volgens de doelstelling van het ZP-traject. Dit komt overeen met 43,5% van het totaal aantal ZP-trajecten dat jaar.

Rendementsbepaling

Om een indruk te krijgen van het rendement van het re-integratie-instrument ZP-trajecten zetten we de kosten die gemeente Lelystad heeft gemaakt voor het instrument naast de gerealiseerde uitstroom. Wegens het ontbreken van informatie over de duurzaamheid van de gerealiseerde uitstroom, gaan we daarbij uit van de uitstroom die bijdraagt aan de doelstelling van de ZP-trajecten. De opbrengst van de gerealiseerde uitstroom kunnen we niet in financiële termen uitdrukken.

Tabel 4.38: Kosten versus resultaat: ZP-trajecten

	2008	2009
Totale kosten voor gemeente Lelystad	€ 138.868	€ 211.852
Aantal ZP-trajecten gedurende het jaar	15	23
Gerealiseerde uitstroom overeenkomstig doelstelling	2	10
% overeenkomstig doelstelling t.o.v. totaal aantal trajecten	13,3 %	43,5 %
Gemiddelde kosten per cliënt waarvoor een ZP-traject is ingezet	€ 9.258	€ 9.211

Tabel 4.38 geeft de totale en gemiddelde kosten van de ZP-trajecten bij ZP Flevoland, evenals de gerealiseerde uitstroom. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat zowel de uitkeringslasten als de uitvoeringskosten niet zijn meegenomen in de totale kosten.

De gemiddelde totale kosten van een ZP-traject per cliënt bedroegen zowel in 2008 als in 2009 ongeveer €9.200. Hoewel 2008 een opstartjaar was, zijn de gemiddelde kosten per cliënt dus nauwelijks hoger dan het jaar erna.

In 2008 heeft gemeente Lelystad €138.868 besteed aan de inkoop van 15 ZP-trajecten. Deze investering heeft geresulteerd in een succesvolle uitstroom naar ondernemerschap van 2 cliënten (13,3%). In 2009 heeft gemeente Lelystad €211.852 geïnvesteerd in 23 ZP-trajecten met als resultaat een succesvolle uitstroom van 10 cliënten (43,5%).

Hierbij dient opgemerkt te worden dat met de inzet van ZP-trajecten ook uitstroom naar regulier werk in loondienst is gerealiseerd. Deze uitstroom draagt niet bij aan de expliciete doelstelling van de ZP-trajecten, maar het levert gemeente Lelystad wel een besparing op het WWB-inkomensdeel op. In 2008 is 1 cliënt en in 2009 zijn 6 cliënten uitgestroomd naar regulier werk in loondienst.

Deelconclusie instrument ZP-trajecten

Doel van het re-integratie-instrument ZP-trajecten is het bevorderen van uitstroom van WWB-gerechtigden naar ondernemerschap.

Van de 15 cliënten die in 2008 een ZP-traject volgden, zijn dat jaar twee cliënten uitgestroomd naar ondernemerschap (13,3% van het totaal aantal trajecten). In het jaar 2009 (totaal 23 cliënten) waren dit 10 cliënten, oftewel 43,5% van het totaal aantal ZP-trajecten.

Hoewel de doelstelling van de ZZP-trajecten is gericht op uitstroom naar ondernemerschap, levert de uitstroom van WWB-cliënten naar regulier werk in loondienst voor gemeente Lelystad ook een besparing op het WWB-inkomensdeel op. In 2008 is 1 (6,6%) cliënt en in 2009 zijn 6 cliënten (39,9%) uitgestroomd naar regulier werk in loondienst.

De gemiddelde kosten van de ZZP-trajecten per cliënt waren beide jaren min of meer gelijk en bedroegen ongeveer €9.200 per cliënt per jaar.

De uitkeringslasten en uitvoeringskosten zijn in de rendementsbepaling niet meegenomen. Ook het sociaal rendement van de ZZP-trajecten is niet bepaald.

5. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht onderzoeksresultaten analyse op instrumentniveau

Tabel 1.1: Overzicht onderzoeksresultaten analyse op instrumentniveau

		# trajecten	Kosten	Kosten per client	# duurzame uitstroom naar regulier werk	% duurzame uitstroom ²⁵	Aantal uitstroom volgens doelstelling	% uitstroom volgens doelstelling ²⁵
Re-integratie-instrument								
<i>Werkstage – Sagènn</i>								
	2006	106	€ 184.478	€ 1.740	n.b.	n.b.	-	-
	2007	161	€ 469.697	€ 2.917	33	20,5 %	-	-
	2008	112	€ 220.669	€ 1.970	3	2,7 %	-	-
	2009	50	€ 115.309	€ 2.306	1	2,0 %	-	-
<i>Sociale activering – Concern voor Werk</i>								
	2007	54	€ 302.282	€ 5.598	0	0,0 %	3	5,6 %
	2008	157	€ 303.782	€ 1.935	1	0,6 %	17	10,8 %
	2009	140	€ 337.946	€ 2.414	4	2,9 %	50	35,7 %
<i>Flevodrome – Flevodrome</i>								
	2007	45	€ 347.626	€ 7.503	n.b.	n.b.	24	53,3 %
	2008	40	€ 167.404	€ 4.185	n.b.	n.b.	21	52,5 %
	2009	43	€ 411.613	€ 9.572	n.b.	n.b.	20	46,5 %
<i>Kamers met Kansen – Vitree</i>								
	2009	15	€ 194.855	€ 12.990	n.b.	n.b.	1	6,7 %
	2010	38	€ 215.000	€ 5.658	n.b.	n.b.	10	26,3 %

²⁵ Percentage is berekend ten op zichte van het totaal aantal trajecten die zijn ingezet in het betreffende jaar.

Re-integratie-instrument	# trajecten	Kosten	Kosten per cliënt	# duurzame uitstroom naar regulier werk	% duurzame uitstroom	Aantal uitstroom volgens doelstelling	% uitstroom volgens doelstelling
<i>Columbus – Triade</i>							
2008 (vanaf juni)	16	€ 15.727	€ 983	n.b.	n.b.	0	0,0 %
2009	17	€ 131.078	€ 7.710	n.b.	n.b.	0	0,0 %
2010 (t/m juni)	16	€ 63.437	€ 3.965	n.b.	n.b.	0	0,0 %
tussentijds resultaat juni 2010	-	-	-	n.b.	n.b.	12	80,0 %
<i>Broeïnest – Het Idee</i>							
2009 (vanaf sept.)	22	€ 137.909	€ 6.269	n.b.	n.b.	0	0,0 %
2010	73	€ 200.000	€ 2.740	n.b.	n.b.	4	5,5 %
<i>Talentmanagers – Gemeente Lelystad</i>							
2008 (vanaf okt.)	21	€ 27.500	€ 1.310	n.b.	n.b.	0	0,0 %
2009	46	€ 110.000	€ 2.391	n.b.	n.b.	9	19,6 %
<i>Vrijwilligerswerk – Welzijn Lelystad</i>							
2007	54	€ 43.500	€ 806	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
2008	29	€ 39.150	€ 1.350	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
2009	29	€ 39.150	€ 1.350	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
<i>ZZP-trajecten – ZZP Flevoland</i>							
2008	15	€ 138.868	€ 9.258	n.b.	n.b.	2	13,3 %
2009	23	€ 211.852	€ 9.211	n.b.	n.b.	10	43,5 %

Bijlage 2: Begrippen

BBL traject	<i>Beroeps Begeleidend Leerweg traject</i>
UWV	<i>Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen</i>
Wajong	<i>Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten</i>
WIJ	<i>Wet investeren in jongeren</i>
WMO	<i>Wet maatschappelijke ondersteuning</i>
Wsw	<i>Wet sociale werkvoorziening</i>
WWB	<i>Wet werk en bijstand</i>

Bijlage 3: Onderzoeksplan

Dit document geeft een beschrijving van het plan van aanpak van het onderzoek naar het rendement van bestedingen aan de participatievoorziening in gemeente Lelystad. Aan de directie wordt gevraagd in te stemmen met het onderzoeksplan, zodat kan worden gestart met de uitvoering van het onderzoek.

Onderzoeksplan

Onderzoek naar het rendement van bestedingen aan de participatievoorziening in gemeente Lelystad

Datum	23 september 2010
Versie	1
Opdrachtgever:	Directie gemeente Lelystad
Opdrachtnemer:	John Middelberg, teammanager Bedrijfsondersteuning afdeling Werk, Inkomen en Zorg
Onderzoeker:	Petra Helming

Inhoud

1. Aanleiding en probleemomschrijving
2. Opdrachtformulering
3. Beoogd resultaat en doel van het onderzoek
4. Afbakening
5. Onderzoeksvragen
6. Onderzoeksmethode
7. Planning
8. Randvoorwaarden en risico's
9. Communicatie

1. Aanleiding en probleemomschrijving

De aangekondigde Rijksbezuinigingen zullen de komende jaren via het gemeentefonds hun effect hebben op de gemeentelijke begroting. Om hier tijdig op in te spelen, heeft ook de gemeente Lelystad bezuinigingsmogelijkheden geïnventariseerd. Een van de zoekgebieden die uit deze inventarisatie naar voren is gekomen, richt zich op de inzet van trajecten gericht op arbeidsmarkt-re-integratie. Derhalve heeft de afdeling Werk en Inkomen de opdracht gekregen om het rendement van de arbeidsre-integratievoorziening te onderzoeken.

De bedragen die Nederlandse gemeenten van het Rijk ontvangen om mensen in een (bijstand)uitkering weer aan het werk te krijgen, zijn aanzienlijk. Zo wordt er in Lelystad binnen de afdeling Werk, Inkomen en Zorg (WIZ) jaarlijks ruim €11 miljoen besteed aan re-integratieactiviteiten. Het team Werk houdt zich bezig met de re-integratie van gemiddeld 600 à 700 klanten naar regulier werk. Het gaat daarbij om klanten met een relatief kleine afstand tot de arbeidsmarkt (≤ 2 jaar). Door de inzet van verschillende re-integratie-instrumenten wordt getracht de klanten te laten uitstromen naar regulier werk. Het team Zorg houdt zich bezig met de re-integratie van klanten met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt (≥ 2 jaar). Daarbij wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke mate van participatie, waarbij wederom uitstroom naar regulier werk boven aan de "participatieladder" staat.

Het is tot op heden onduidelijk hoeveel duurzame uitstroom naar reguliere arbeidsplaatsen daadwerkelijk wordt gerealiseerd met de inzet van financiële middelen uit het WWB-werkdeel. Inzicht in de gerealiseerde duurzame uitstroom naar werk is noodzakelijk om het rendement van de re-integratievoorziening te kunnen bepalen.

2. Opdrachtformulering

Het uitvoeren van een onderzoek naar het rendement van de bestedingen aan een selectie van ingezette re-integratieinstrumenten door de afdeling Werk, Inkomen en Zorg in de periode 2007 tot en met 2009.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van de directie van gemeente Lelystad. Opdrachtnemer is John Middelberg, teammanager Bedrijfsondersteuning binnen de afdeling WIZ. Onderzoeker Petra Helming zal uitvoering geven aan het onderzoek.

3. Beoogd resultaat en doel van het onderzoek

Het beoogde resultaat is een beschrijvend onderzoeksrapport met daarin feitelijke conclusies over het rendement van bestedingen aan een selectie van ingezette re-

integratieinstrumenten door de afdeling Werk, Inkomen en Zorg in de periode 2007 tot en met 2009.

Het onderzoek heeft als doel inzicht te verschaffen in

- ... de inzet van re-integratieinstrumenten om duurzame uitstroom van WWB-klienten naar regulier werk te realiseren
- ... de inzet van financiële middelen die met de inzet van deze instrumenten zijn gemoeid (waarbij het zowel gaat om uitgaven aan de re-integratieinstrumenten, als besparingen op WWB-uitkeringen)
- ... de daadwerkelijk gerealiseerde duurzame uitstroom naar werk
- ... de verhouding tussen de inzet van financiële middelen en de gerealiseerde duurzame uitstroom naar werk

4. Afbakening

Het onderzoek richt zich op het rendement van re-integratieinstrumenten voor WWB-klienten, ingezet door de afdeling Werk, Inkomen en Zorg. Het onderzoek heeft betrekking op de inzet van het bestaande instrumentarium van de re-integratievoorziening.

Naar aanleiding van de bespreking van de globale onderzoeksopzet is besloten het onderzoek breder te trekken dan het rendement van de re-integratieinstrumenten verloning, werkstage en loonkostensubsidie. Tevens zal in het onderzoek aandacht worden besteed aan een aantal andere re-integratieinstrumenten dat wordt ingezet door het team Werk, team Zorg en het team Zelfstandigenloket Flevoland.

Het afdelingshoofd WIZ en de teammanager Bedrijfsondersteuning hebben een selectie gemaakt van re-integratieinstrumenten die zullen worden meegenomen in het onderzoek. Voor een aantal instrumenten geldt dat de externe uitvoerders worden gevraagd om een vragenlijst in te vullen. Voor een drietal andere instrumenten vindt een analyse op klantniveau plaats.

Onderzoek middels vragenlijst:

- Sociale activering door Concern voor Werk, waaronder buurtvoorlichting
- Werkstages door Sagenn
- Flevodrome
- Columbus door Triade
- Project Broeiness / Ambachtshuis
- Project Kamers met Kansen
- Talentmanagers (intern)
- Vrijwilligerswerk door Welzijn Lelystad
- ZZP (intern)
- Zelfstandigenloket Flevoland (intern)

Onderzoek middels analyse op klantniveau:

- Verloningsinstrument door Concern voor Werk
- Brugbanen (als specifieke vorm van verloning) door Concern voor Werk
- Loonkostensubsidie (intern)

Het rendement van de re-integratievoorziening wordt waar mogelijk bepaald aan de hand van de daadwerkelijke uitgaven aan bovengenoemde re-integratieinstrumenten, de daadwerkelijk gerealiseerde duurzame uitstroom van WWB-klienten naar reguliere arbeid, alsmede de daarmee gerealiseerde besparing op de uitkering uit het WWB-inkomensdeel.

Onder duurzame uitstroom naar werk wordt verstaan; de uitstroom van WWB-klienten naar een reguliere arbeidsplaats met een minimale duur van 6 maanden.

Het onderzoek richt zich op WWB-klienten die in de jaren 2007, 2008 en 2009 zijn gestart met één van de bovengenoemde re-integratieinstrumenten.

Het onderzoek is gericht op het beschrijven en vergelijken van de financiële middelen en de geboekte resultaten op het gebied van re-integratie. Het onderzoek richt zich niet op de vraag of de uitvoering van de re-integratievoorziening efficiënter/goedkoper zou kunnen. Oftewel, het onderzoek focust op de vraag *wat* er wordt bereikt (resultaat) en niet op de vraag *hoe* dat wordt bereikt (proces/organisatie). In het onderzoeksrapport wordt ook niet geadviseerd over het al dan niet stopzetten van bepaalde bestedingen of re-integratieinstrumenten.

In dit onderzoek wordt het zogenaamde *sociaal rendement* niet meegenomen, vanwege de complexiteit van het meten van het sociaal rendement. Wel zal in het onderzoeksrapport expliciet stil worden gestaan bij het mogelijke belang van het sociaal rendement van de re-integratievoorziening.

5. Onderzoeksvragen

Teneinde vast te kunnen stellen wat het rendement van de geselecteerde re-integratieinstrumenten in gemeente Lelystad over de periode 2007-2009 is, zijn de onderstaande onderzoeksvragen geformuleerd. Per deelvraag wordt aangegeven welke informatiebronnen zullen worden geraadpleegd.

Onderzoeksvraag	Informatiebron
1. Wat zijn de kenmerken van de instrumenten die zijn ingezet om duurzame uitstroom van WWB-klienten te realiseren? 2. Welke financiële middelen zijn per instrument ingezet? 3. Welke resultaten zijn per instrument gerealiseerd? a. op klantniveau; duurzame uitstroom naar regulier werk en besparing op WWB-inkomensdeel b. op instrumentniveau; duurzame uitstroom naar regulier werk	Beleidsnota's, afdelingsplannen, teamplannen, instrumentenboek Interviews met diverse functionarissen Productbegrotingen, productrekeningen Verantwoording aan het Rijk Cognos Data Concern voor Werk GWS4all, MyCorsa, Suwi-net Managementrapportages Vragenlijsten externe/interne uitvoeringspartners
4. Wat is de verhouding tussen de inzet van financiële middelen en de gerealiseerde resultaten per instrument?	

6. Onderzoeksmethode

Bron- en dossieronderzoek

De gegevens over de organisatiestructuur, de werkprocessen van afdeling WIZ, het WWB-klientenbestand en de inzet van financiële middelen worden verzameld door middel van bron- en dossieronderzoek en het houden van gesprekken met diverse functionarissen. Bij het bron- en dossieronderzoek wordt ondermeer gebruik gemaakt van beleidsnota's, afdelingsplannen, teamplannen, productbegrotingen en productrekeningen. Tevens krijgt de onderzoeker toegang tot GWS4all, MyCorsa en Suwi-net om klantgegevens te verzamelen. Cognos is toegankelijk voor het raadplegen van financiële informatie. Waar nodig bieden de financieel beleidsmedewerker en applicatiebeheerders ondersteuning.

Dataverzameling en analyse

Gegeven de beperkte onderzoeksperiode wordt gekozen voor een verschil in aanpak voor de verloningsinstrumenten van Concern voor Werk en loonkostensubsidies enerzijds, en de overige geselecteerde re-integratieinstrumenten anderzijds.

Voor de verloningsinstrumenten van Concern voor Werk geldt dat Concern voor Werk zal worden gevraagd om specifieke informatie op klantniveau aan te leveren over klanten die in de afgelopen drie jaar via gemeente Lelystad zijn gestart met het instrument. Het gaat daarbij om gegevens van alle klanten die tussen 1 januari 2007 en 31 december 2009 bij Concern voor Werk met een traject zijn gestart. Via Suwi-net zal vervolgens door de onderzoeker worden nagegaan hoe lang de klanten die zijn uitgestroomd naar werk aan het werk zijn gebleven, wat de huidige status van de klant is en of de klant weer terug in de bijstand is gekomen. Gegeven de beperkte onderzoeksperiode kan, afhankelijk van de omvang van de uitgestroomde klantgroep, worden gekozen voor een steekproef per jaar. Eenzelfde aanpak wordt gehanteerd voor het instrument loonkostensubsidie. Met het verschil dat de gegevens op klantniveau op basis van GWS moeten worden verzameld. De onderzoeker kan hierbij een beroep doen op de applicatiebeheerders WIZ.

Voor de overige geselecteerde instrumenten geldt dat de uitvoerende externe (en interne) partners worden gevraagd om een vragenlijst in te vullen. De analyse van het gerealiseerde rendement vindt niet plaats op klantniveau, maar op instrumentniveau. De uitvoerende partners worden gevraagd per instrument een indicatie te geven van de resultaten die zijn geboekt en de middelen die daarvoor zijn ingezet. Daarbij is de oorspronkelijke doelstelling van het instrument het uitgangspunt.

Binnen 1 à 2 weken na het versturen van de vragenlijst zullen het afdelingshoofd WIZ en de onderzoeker een gesprek plannen met de uitvoerende partner. Bij voorkeur is ook de contractbeheerder van afdeling WIZ aanwezig bij dit gesprek. Doel van het gesprek is de contractpartner te informeren over de aanleiding van het onderzoek en eventuele vragen of onduidelijkheden over de vragenlijst op te lossen.

De vragenlijst moet binnen 5 weken na verzending volledig ingevuld zijn ontvangen. Gegeven de beperkte onderzoeksperiode zal na ontvangst van de ingevulde vragenlijst *niet* opnieuw contact worden opgenomen met de uitvoerende partner om eventuele aanvullende vragen te stellen of om verduidelijking van de antwoorden te vragen.

Rapportage

De onderzoeker legt de bevindingen vast in een onderzoeksrapport. Over de rapportage vindt tussentijds afstemming plaats met het afdelingshoofd WIZ en de teammanager Bedrijfsondersteuning. Het definitieve onderzoeksrapport wordt aangeboden aan de directie van gemeente Lelystad.

7. Planning

Doorlooptijd onderzoek: 19 juli 2010 tot 31 december 2010

Schatting benodigde uren onderzoeker: 350 uur

Datum / Periode	Fase	Omschrijving	Ureninzet
juli 2010 deadline: 1 augustus 2010	Onderzoeksopzet	Opstellen globale onderzoeksopzet in overleg met teammanager en afdelingshoofd. Vaststelling onderzoeksopzet door directie.	16 uur
augustus / september 2010	Onderzoeksplan	Opstellen onderzoeksplan o.b.v. interviews en	32 uur

deadline: 17 september 2010		brononderzoek in overleg met teammanager en afdelingshoofd. Vaststelling onderzoeksplan door directie.	
september / oktober 2010	Documentstudie	Analyse beleidsinformatie en financiële informatie	48 uur
september / oktober 2010	Dataverzameling op klantniveau	Dataverzameling GWS en Concern voor Werk. Controle op klantniveau in Suwi-net	70 uur
september / oktober 2010	Dataverzameling op instrumentniveau	Opstellen vragenlijst Gesprekken met externe/interne partners	56 uur
november 2010	Analyse	Analyseren van data op klantniveau en op instrumentniveau.	64 uur
november / december 2010	Concept onderzoeksrapport	Opstellen concept onderzoeksrapport. Onderzoeksrapport bespreken met teammanager, afdelingshoofd en Concern voor Werk.	48 uur
december 2010 deadline: 31 december 2010	Definitief onderzoeksrapport	Opstellen definitief onderzoeksrapport. Definitief onderzoeksrapport aanbieden aan directie.	16 uur
		Totaal	350 uur

8. Randvoorwaarden en risico's

Voor het welslagen van de onderzoeksopdracht is nodig:

- volledige beschikbaarheid en medewerking van interne medewerkers én externe partners
- beschikbaarheid van kwalitatief goede informatie
- een actieve, participatieve en kritische houding van
- betrokkenheid van het management en de directie en snelle besluitvorming op wat nodig is om de doelen te realiseren

Om mogelijke risico's tijdens het onderzoek tot een minimum te beperken zal regelmatig overleg plaatsvinden tussen het afdelingshoofd WIZ, de teammanager Bedrijfsondersteuning en de onderzoeker.

9. Communicatie

Gedurende het onderzoek zal afstemming plaatsvinden met het afdelingshoofd WIZ en de teammanager Bedrijfsondersteuning. De definitieve onderzoeksrapportage wordt aangeboden aan de directie van gemeente Lelystad.